

**Stadiluotsit
asukkaiden
avuksi**

**Helsinki
kasvattaa ja
kouluttaa**

**Ta vara på
kultur- och
idrottsutbudet**

KUVA RAJA HENTMAN

Lukijakilpailu
Sivulla 26 jäljitetään
1960-luvulla puretun
kulmarakennuksen
sijaintia.

05
08
10
12
14
15
19
20
22
27
30

CAISA muutti uusiin tiloihin Leipätehtaalle. Niin yleisölle kuin esiintyjillekin voidaan tarjota nyt entistä paremmat puitteet.

LÄHIMATKAILU omassa ja naapurikaupunginosissa säästää aikaa, rahaa ja uusiutumattomia luonnonvaroja.

OPPILASTYÖNÄ saa edullisesti mitä erilaisimpia palveluja hieronnasta juoksuanalyysiin ja kalusteiden verhoilusta autojen korjaukseen ja metallitöihin.

PÄÄHENKILÖ, Me-säätiön toimitusjohtaja Ulla Nord on nähnyt, miten toiminta voimauttaa traumatisoituneet ja yksinäiset. Siksi hän ajaa Me-taloja Helsinkiinkin.

TUTKIJA Halil Gürhanli painottaa kielitaidon merkitystä uuteen maahan sopeutumisessa.

KOULUJEN aamupäivätoiminnasta, työväenopiston harrastuksista ja paljosta muusta saa tietoa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan teemasivuilta.

DIGINEUVONTAA, ikäihmisten auttamista ja muuta työtä maahanmuuttajanuorille luonut hanke toi Helsingille kansainvälistä tunnustusta ja verkostopaikan.

STADILUOTSIT auttavat kaupunkilaisia ja Helsingin virkaväkeä yhdistämään osaamisensa kaupungin parhaaksi.

STADILLA DUUNISSA. Projektipäällikkö Minna Paajanen haluaa saada lisää liikettä helsinkiläisten arkeen.

SVENSKA SIDOR. De svenska skolorna bagnar av barn, berättar Niclas Grönholm, direktör för den svenska servicehelheten inom fostran och utbildning.

IN ENGLISH. A thrilling new public space has opened in and underneath Lasipalatsi Square: meet the designers of Amos Rex art museum.

Yhteisten asioiden edistäminen on kuuntelemisen, kunnioittamisen ja kompromissien oppimisprosessi – kaikille osapuolille.

KAUPUNKISTRATEGIASSAAN Helsinki on asettanut tavoitteekseen vahvistaa asemaansa osallisuuden ja avoimuuden kansainvälisenä edelläkävijänä. Eräs tärkeä etappi saavutettiin, kun kaupunginhallitus viime marraskuussa päätti Helsingin osallisuusmallin linjoista ja toimeenpanosta.

Nyt seitsemän alueellista työntekijää, stadiluotsia, on jo aloittanut tehtävässään asukkaiden paikallisina apureina ja vuoropuhelun ajureina. Vaiheittain toteutuva osallistuva budjetointi tuo pian mahdollisuuden aidosti vaikuttaa kaupungin rahankäyttöön omilla kotikulmilla.

Kaupunkistrategian hengessä toimiva osallisuus rakentuu yhdenvertaisuudelle ja tasa-arvolle, jossa asukkaiden ja virkatoimijoiden voimat yhdistetään ja kaikkien osaamista hyödynnetään yhteiseksi hyväksi.

RITA EKELUND

HELSINKI-INFO

Numero 3 • 2018

Jakelu 20.9.

42. vuosikerta

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki,

PL 1, 00099 Helsingin kaupunki

p. 310 1641 (vaihe)

www.hel.fi/helsinki-info

VASTAAVA TOIMITTAJA

Rita Ekelund

TOIMITUSSIHTEERI

Tiina Kotka

TOIMITTAJA

Heta Ängeslevä

RUOTSINKIELISET SIVUT

Nina Weckström

KONSEPTISUUNNITTELU

Saku Heinänen & Jesper Vuori

TAITTO

Heikki Sallinen

KANNEN KUVITUS

Kati Närhi

PAINO

Helprint, Mikkeli

PAINOSMÄÄRÄ

390 506 kpl

ISSN

0782-0453

JAKELUASIAT

Posti,

p. 0200 71000,

asiakaspalvelu@posti.fi

SEURAAVA HELSINKI-INFO

jaetaan 29.11.2018.

PALAUTETTA LEHDESTÄ

voi lähettää joko sähköpostilla:

helsinki-info.palautte@hel.fi tai

postitse: Helsinki-info, PL 1,

00099 Helsingin kaupunki.

Sarjakuvataiteilija **Timo Mäkelä** aikamatkailee mielellään eri puolilla Helsinkiä.

Aikojen halki

” **MINUA** kiinnostaa aikamatkailu, ja Helsingistä löytääkin melko helposti erilaisia aikakerroksia: Ullanlinnassa ja erityisesti Tehtaankadulla voi uppoutua jugendaikaan ja Suomenlinnassa on piirteitä Ruotsin vallan ajasta. Kun saarelle menee, astuu kokonaan toiseen aikakauteen. Kauputorin ympäristö taas on siitä hieno, että sen ilme on paria rakennusta lukuun ottamatta säilynyt samanlaisena parinsadan vuoden ajan. Senaatintorilla voi kuvitella, miltä näyttivät mieltä osoittavat ihmisjoukot yleislakon aikaan.

Kaupunki ei ole siinä mielessä mennyt kovin pahasti rikki, että täältä löytyy myös vanhaa. Toki uusrenessanssia on vihattu paljon, ja 1960-luvulla purettiin paljon sen tyyli-suunnan rakennuksia. Nuoret arkkitehdit pitivät uusrenessanssia ihan rappiotyylinä. Nyt meille on syntymässä taas uusi aikakerrostuma, kun päärautatieaseman käytöstä poistetulle ratapihalle rakennetaan. Viidenkymmenen vuoden päästä ihmetellään, että tuollainenko oli tyyli-suuntaus vuonna 2018.

VALOKUVAAJA Signe Brander on seikkaillut sarjakuvissani jo vuosia. Arvostan suuresti hänen työtään katoavan Helsingin kuvaajana 1900-luvun alussa. Siihen aikakauteen sijoittuu myös sarjakuvani. Epookkisarjakuvaa piirtäessä herättää vanhan aikakauden eloon ja antaa sillä tavalla katsojalle ekstrakokemuksen tarinan lisäksi.

Neiti Brander on siitä mainio sarjakuvahahmo, ettei hänestä ole kovin paljon faktatietoa. Yksi tapaus on kyllä jäänyt elämään. Kerrotaan, että ollessaan työharjoittelussa valokuvaaja **Daniel Nyblinillä** Brander oli kehittänyt pimiössä lasinegatiiveja, kun samassa huoneessa ollut mieskollega oli ahdistellut häntä. Brander oli räpsäyttänyt valot päälle, jolloin negatiivit valottuivat pilalle. Mutta siihen loppui häiriköinti. Olen kerännyt Signestä tietoa kaupunginmuseon lähteistä sekä hänestä kirjoitetuista kirjoista. Uskon neiti Branderin olleen topakka nainen, joka sai isojakin väkijoukkoja esiintymään kuvissaan kuin elokuvan kohtauksessa.

Parasta Helsingissä:

- ① Töölönlahti
- ② Suomenlinna
- ③ Keskuspuisto

MUUTIN Helsinkiin Hämeestä Hauholta 17-vuotiaana suuren muuttoaallon myötä, kun opiskelijat hakeutuivat kaupunkiin. Minulla ei ollut aiempaa kaupunkikokemusta ja alku olikin totutteleminen. Maalaisuus oli tuohon aikaan rasite ja piti harjoitella, että solahtaisi joukkoon. Yritin esimerkiksi häivyttää puheestani hämeen murretta. Kerran eräs mies kysyi minulta junassa, olenko ruotsinkielinen. Puheeni taisi olla hieman jäykkää.

Ensimmäisenä vuonna olin vähän yksinäinen. Tuttavapiiri alkoi laajeta, kun sain töitä ja aloitin opinnot Taideteollisessa ammattikoulussa Ateenumissa. Siihen aikaan ajateltiin, että maalaiset tulivat ja pilasivat Helsingin. Junantuomana minun on varmaan helpompi suhtautua muuttuvaan kaupunkiin. Kaikki, minkä on pysyttävä elossa, on myös muututtava. Ei tästä kaupungista voi museotakaan tehdä.

ENSIMMÄINEN osoitteeni Helsingissä oli Töölössä ja itse asiassa asun jälleen samalla kadulla. Välissä olen ehtinyt asua Lauttasaarella, Kulosaarella ja Roihuvuoressa, mutta kyllä Töölö on minun kaupunginosani. Töölönlahti on yksi isoimpia aarteita mitä meillä on, ja toivonkin, että se säilytettäisiin luonnontilassa. Liikemiesten suunnitelmat hotelleista eivät parantaisi aluetta.

Kierrän vaimoni kanssa Töölönlahden päivittäin. Tänä vuonna joutsenparilla on seitsemän poikasta, ja olen myös nähnyt kaksi nokikanaparia, vaikka laji on ilmeisesti muualla maassa harvinaistunut. Satakunta suppailijaa lahdella on myös hieno ja värikäs näky. Töölönlahti on hyvällä sellaisena kuin se jo on.

TOIMITTAJA HETA ÄNGESLEVÄ

Timo Mäkelä on piirtänyt vuosien ajan Helsinki-infon Neiti Brander-sarjakuvaa. Tässä lehdessä se löytyy sivulta 26, ja aiemmat osat netistä osoitteesta: www.hel.fi/helsinki-info. Mäkelän uusin sarjakuva-albumi *Neiti Brander* ilmestyi elokuussa.

NEUVONTA

Kaupungintalon aula uudistuu

KUVA ANNE NISSINEN

Virka-info sulkee palvelupisteensä kaupungintalon aulassa.

KAUPUNGINTALON aula suljetaan yleisöltä 22.9. ja avataan uudistettuna alkuvuodesta 2019. Aulassa toiminut Virka-galleria lopettaa toimintansa kokonaan. Kaupungin palveluista tietoa antava Virka-info avaa uuden palvelupisteensä Oodissa 3.12. ja neuvoo siihen asti puhelimitse ja chatissa (09 310 1111, www.hel.fi/neuvontachat) maanantaista torstaihin kello 9–16 ja perjantaisin kello 9–15. Lisätietoa saa osoitteesta www.virka.fi.

Maahanmuuttajille suunnattu neuvontapiste on avoinna International House Helsingissä arkisin kello 9–16 (Albertinkatu 25, www.ihhelsinki.fi). Puhelin- ja chatneuvonta (09 310 11112, www.hel.fi/maahanmuuttajat) palvelee maanantaista torstaihin kello 9–16 ja perjantaisin kello 9–15.

LAJITTELU

Jäteneuvontaa Itiksessä

MIETTYTTÄÄKÖ jokin lajittelussa ja kierrättämisessä? Vastauksia saa Kiitoskun lajittelet -tilaisuudessa, jonka Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY järjestää kauppakeskus Itiksen keskusaukiolla lauantaina 29.9. kello 10–19. Kotiin viemisiksi voi ottaa ilmaisia biojättepusseja. Lajitteluvinkkejä ja biojättepusseja on koottu sivulle www.kiitoskunlajittelet.fi.

HSY tuottaa biojätteestä biokaasua ja kerää käsittelylaitoksessaan ravinteet talteen.

VAIKUTTAMINEN

Tehdään yhdessä kaupunkia

Miten Helsingin kävelykeskustaa voitaisiin laajentaa? Mitä haluaisit nähdä ja tehdä Töölönlahdella tulevaisuudessa? Nämä ovat esimerkkejä verkkokyselyistä, joissa kuntalaiset voivat kertoa mielipiteensä ja vaikuttaa yhteisiin asioihin.

HELSINKI selvittää, miten kävelykeskustaa voitaisiin laajentaa ja keskustan läpiajoliikennettä sekä satamien raskasta liikennettä kaduilla vähentää rakentamalla maanalainen kokoojakatu. Muutoksella pyritään myös lisäämään keskustan toimivuutta ja vetovoimaisuutta. Suunnittelutoimistoilta on pyydetty tätä varten ehdotuksia. Näkemyksiä on kerätty kevään aikana myös yrittäjiltä ja kaupunkilaisilta.

Kaupunkilaisilla on mahdollisuus tutustua toimistojen esittämiin suunnitelmiin 6. lokakuuta saakka osoitteessa kerro.kantasi.hel.fi ja kertoa mielipiteensä sekä katsoa, mitä mieltä muut asiasta ovat. Kaupungin suunnittelijat käyvät kommentit läpi. Kokoojakatu on yksi Helsingin *Maailman toimivin kaupunki* -kaupunkistrategian kärkihankkeista.

ENTÄ mitä toivot löytäväsi Töölönlahdelta? Mikä saisi sinut palaamaan sinne aina uudelleen? Helsinki tähyää kohti uutta: kaupunkistrategiaan on kirjattu tavoitteeksi alueen kehittäminen tasokkaaksi ja kansainvälisesti tunnetuksi kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymäksi. Tätä silmällä pitäen kaupunki ja Töölönlahden toimijaverkosto ovat avanneet verkkokyselyn, johon kerätään kaupunkilaisten ideoi-

ta ja toiveita alueen kehittämiseksi 20. joulukuuta saakka osoitteessa www.hel.fi/toolonlahti.

MITKÄ tekijät puistoissa ovat tärkeitä? Mihin toivoisit kaupungin jatkossa panostavan? Kaupunki kerää kuntalaisten näkemyksiä puistojen viihtyisyydestä verkkokyselyllä 30. syyskuuta asti. Kysely koskee seuraavia puistoja: Kaivopuisto, Kauniiniilmanpuisto Vuosaarella, Kirsikkapuro Ou-

Mitä mieltä olet? kerro.kantasi.hel.fi

lunkylässä, Lammasaaren luontopolku Viikissä, Leikkipuisto Etupelto Pakilassa, Leikkipuisto Linja Kalliossa, leikkipuisto Maunula Oulunkylässä, leikkipuisto Mustakivi Vuosaarella ja Töölönlahdenpuisto.

Kysely löytyy osoitteesta: www.hel.fi/uutiset/fi/kaupunkiymparisto/vastaa-kyselyyn-puistojen-viihtyisyydesta.

KAUPUNKI kysyy mielipiteitä erilaisiin valmisteltaviin asioihin netissä osoitteessa kerro.kantasi.hel.fi. Moni aihe on kirvoittanut paljon keskustelua. Viime aikojen vilkkain kysely koski suosittuja kaupunkipyöriä. Helsinki suunnittelee palvelun laajentamista kantakaupungin ulkopuolelle, ja muun muassa tulevasta pyöräasemista haluttiin kuulla kaupunkilaisten mielipiteitä. Kyselyyn tuli yli 8 300 vastausta.

HETA ÄNGESLEVÄ

Huoltopisteitä pyörille

PYÖRIEN huoltoa varten on asennettu huoltopisteitä met-roasemille. Huoltopukeissa oleva teline helpottaa esimerkiksi ketjujen kiristämistä. Pukeissa on monikäyttötyökaluja, kuten kuusiokoloavaimia pulttien pyörittämiseen ja lenkkiavain, jolla saa renkaan vaihdettua tai ketjun kiristettyä. Renkaiden täyttöä varten pukissa on jalkapumppu.

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) on tarkoitus asentaa pyörähuoltopisteet syksyn aikana kaikille met-roasemille Ruoholahdesta itään päin. Keltaiset huoltopukit löytyvät jo Herttoniemen, Itäkeskuksen, Puotilan ja Ras-tilan asemilta. Lisäksi HKL tarjoaa apua pyörien huoltoon pyöräkeskuksissaan Kampin Narinkkatorilla ja Herttonie-messä. Niissä annetaan maksutta neuvoja ja lainaan työ-kaluja sekä maksullista pikahuoltoa. Pyöräkeskukset ovat auki lokakuun loppuun saakka.

Puotilan metroasemalla on jo pyörän huoltopukki.

KUVA HKL

Tulosta oman pysäkin aikataulu

NYT voi tulostaa pysäkkikohtaisia aika-tauluja Reittioppaasta (reittiopas.fi). Se onnistuu, kun hakee Helsingin Seudun Liikenteen (HSL) ylläpitämästä oppaasta ensin linjan ja sitten avau-tuvasta listasta pysäkin. Tällöin näkyviin tulee sivu, jossa lukee "Aikataulu". Pysäkkikohtaisen viikkoaikataulun voi tulostaa painikkeella "Viikkoaikataulu". Yksittäisen päivän aikataulun saa tulostettua painikkeella "Tulosta". Aikataulussa näkyy voimassaoloaika.

Caisan johtaja Cátia Suomalai-nen Pedrosa odottaa kulttuuri-keskukseen niin vanhoja tuttuja kuin uusia kävijöitäkin.

KUVA MARIA VÄÄNÄNEN

Caisa muutti Kallioon

KULTTUURIKESKUS Caisa on avannut ovensa uusissa tiloissa Leipätehtaan sisäpihalla Kaikukadulla. Mikonka-dulta muuttaneelle Caisalle ehdittiin etsiä uusia tiloja pitkään ennen kuin ne löytyivät reilu vuosi sitten. Sen jäl-keen edessä oli vielä perusteellinen remontti. Vaivannäkö kannatti ja Cai-san johtaja Cátia Suomalainen Ped-rosa on syystäkin iloinen.

"Nyt voimme tarjota taiteilijoil-le ja artisteille hyvät tilat, ja tietys-ti myös kävijöille. Korkeampien esi-tystilojen ansiosta voimme ottaa oh-jelmistoomme esimerkiksi sirkustai-detta ja akrobatiaa, mikä ei aiemmin ole ollut mahdollista. Jatkamme edelleen Helsingin monimuotoisuu-den esiintuomista taiteen ja kulttuu-rin kautta."

Esitysten, tapahtumien ja näyt-telyiden lisäksi Caisa tarjoaa taide-opetusta lapsille ja nuorille. Talo on

avoin kaikille. Uuteen esityssaliin mahtuu 180 henkeä ja auditorioon 150 kuulijaa. Talossa on myös ko-kous- ja galleriatiloja. Tiloja on mah-dollista vuokrata.

YHTEISTYÖKUMPPANIKSI Caisa saa Arabianrannassa aiemmin toimineen Kino Sherylin. Aalto-yliopiston opis-kelijoiden omistama elokuvateatte-rin ohjelmistossa nähdään niin suur-suosikkeja kuin vaihteoisempia art house -elokuvaakin. Elokuvaohjel-misto pyörittää käyntiin syksyn aikana.

"Kino Sherylin tultua mukaan Cai-san kävijöille tarjotaan lisää taide-elämyksiä ja uskon, että Kallion kult-tuurielämäkin rikastuu entisestään".

Suomalainen Pedrosa toivoo, et-tä uuteen Caisaan löytävät sekä kes-kuksen vanhat tutut että joukko uu-sia kävijöitä.

"Onhan tämä hieno rakennus upeine sisäpihoineen. Tänne on helppo tulla monella joukkoliikenne-välineellä tai vaikka pyörällä. Saame varmasti uusia kävijöitä Kallion ja lähialueiden asukkaista. Eritaus-taiset ja eri-ikäiset helsinkiläiset ovat tervetulleita. Ja myös espoolaiset ja vantaalaiset", Suomalainen Pedrosa hymyilee.

KONSERTTIEN, näyttelyiden ja työpa-jojen lisäksi näkemisen arvoinen on jo kulttuurikeskuksen sisääntuloaulassa kävijää tervehtivä suuri taideteos, ku-vataiteilija Jussi TwoSevenin seinä-maalaus, *Aptura ilia*.

"Pikkuhäiveperhonen on tulokas-laji, mutta se on sopeutunut tänne hyvin, joten yhteys Caisan monikult-tuurisiin arvoihin löytyy myös tästä", Jussi TwoSeven sanoo.

HETA ÄNGESLEVÄ

Nyt!

POIMINTOJA kulttuurikeskus Caisan syksyn ohjelmistosta:

20.9.–11.10. Fabu Piresin näyttelyssä maalaukset kertovat siitä, miten ny-ky aika etäännyttää meitä luonnos-ta ja unohdamme luonnon tärkeyden. Fabu Piresin taulut ovat sekateknika-lia tehtyjä kollaaseja.

27.9. kello 18 Hauskoja lähiöilmiöitä Nauran sulle, naura sä mulle! -stand-up-illassa käsitellään hauskoja lähiö-ilmiöitä huumorin keinoin. Illan tar-koituksena on lisätä kansainvälis-tä vuorovaikutusta ja toisten kult-tuurien ymmärtämistä. Esiintyjinä on helsinkiläisiä huumorin ammatti-laisia ja harrastajia. Iltamien isäntä-nä toimii artisti Seksikäs Suklaa. Li-put 11,50/6,50 e, ovelta 13,50 / 8,50 e. Hauskoja lähiöilmiöitä koetaan myös 25.10., 15.11. ja 13.12. kello 18.

3.10. kello 18.30–20.30 World In Motion Now! Global rhythm -illassa musisoidaan, opitaan ja jaetaan koke-muksia huippuammattilaisten kanssa maailman eri musiikkitraditioiden pa-rissa. Sibelius-Akatemian Global Mu-sic -koulutusohjelmassa syvennyttään kulttuurirajat ylittävään musiikkiih-teistyöhön ja monitaiteelliseen työ-skentelyyn. Työpajan vetäjänä toimii Adriano Adewale. Halutessaan voi ot-taa oman soittimen mukaan. Musiikkityöpaja on myös 7.11. kello 18.30–20.30.

Kulttuurikeskus Caisa, Kaikukatu 4. Avoinna maanantaista perjantaihin kello 9–19 ja lauantaisin kello 10–19.

Lisätietoa ohjelmistosta osoitteesta www.caisa.fi.

KIERRÄTYS

Liikat omput Sortti-asemille

KÄYTTÖKELVOTTOMAT omenat voi viedä HSY:n Sortti-asemalle, jos oma kompostitila loppuu. Omenakuormasta veloitetään viisi euroa. Omenat tulee erotella muusta puutarhajätteestä. Helsingissä on Sortti-asemat Kivikossa (Kivikonlaita 5) ja Konalassa (Betonitie 3). Ne ovat auki arkisin kello 7–21. Lisätietoa on osoitteessa hsy.fi/sorttiasemat. Jos vie omenoita jäteastiaan, kannattaa laittaa niitä vain pieni erä kerralla, jottei kuorma riko astiaa tai ole liian painava käsin siirrettäväksi.

KUVA HSY

JULKAISUT

Uusi opaskartta ilmestyi

HELSINGIN opaskartasta on julkaistu ajantasaistettu painos. Kartasta (mittakaava 1:20 000) näkee nimistön ja katunumeroiden lisäksi esimerkiksi symbolein merkityt keskeiset kohteet uimarannoista museoihin. Karttaa myydään taitettuna nimiluettelon kanssa sekä suorana karttalehtisarjana. Kartta ja hakemisto ovat kaksikieliset. Kaupunkiympäristön kaupunkimittauspalvelujen julkaisemaa karttaa myydään kaupunkiympäristön asiakaspalvelussa (Sörnäistenkatu 1, p. 09 310 22111, karttatilaukset@hel.fi) ja kirjakaupoissa. Opaskarttaan ja kaupungin tuottamiin aineistoihin voi tutustua maksutta osoitteessa kartta.hel.fi. Siellä on muun muassa kanta- ja kiinteistökartta, kaavoitustiedot sekä historiallisia aineistoja ja ilmakuvia.

KANNEN KUVA © LAURI ROTKO

VERKOSSA

Näytä miten liikut

LIIKUT sitten kävellen, uiden, tanssien, pelaten tai muuten, niin julkaise siitä kuva tai video Instagram-tililläsi 30.9. mennessä ja lisää mukaan #HelsinkiLiikkuu, niin olet mukana 44 euron arvoisen 10 kerran liikuntakortin arvonnassa. Kortteja arvotaan 10 kappaletta. Ne oikeuttavat sisäänkäyntiin kaupungin ylläpitämiin uimahalleihin, kuntosaleille ja tekojääradoille. #HelsinkiLiikkuu-valokuvakisasta saa lisätietoa osoitteesta hel.fi/liikunta.

Lataa uusi HSL-sovellus

HELSINGIN seudun liikenteen (HSL) mobiililiput ostetaan nyt uudesta HSL-sovelluksesta, joka toimii Android ja iPhone -älypuhelimilla. Vanha HSL-Mobiililippusovellus toimii enää ainoastaan Windows-puhelimilla. Uudesta sovelluksesta voi ostaa entistä useampia lipputyyppejä ja tehdä esimerkiksi jatkuvan, kuukausittain velotettavan tilauksen, jolloin lippua ei tarvitse erikseen ladata. Sovellus löytyy osoitteesta hsl.fi/sovellus.

Kurkistetaan kulissien taakse

TEATTERIN kulissien taakse pääsee kurkistamaan Helsingin kaupunginteatterin nettisivujen Backstage-osiossa (hkt.fi/backstage). Videoiden ja artikkelien avulla tutustutaan esimerkiksi valo- ja äänisuunnittelijoiden työhön.

Videolta näkee kankaan matkan teatteripuvuksi sekä naamioinnin ja lavastamon työntekijöiden monipuolista arkea. Ajatuksiaan kertovat monet muutkin ammattilaiset laitosmestarista näyttelijöihin, tanssijoihin, dramaturgeihin ja johtajiin.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

KUVA © KUVIO / HELSINKI MARKETING

Kaupunkitila yhtenäisemmäksi

MISTÄ tunnistaa Helsingin? Millaisia kukkia ja pensaita kaupunkiin istutetaan, mitkä kivimateriaalit katukiveyksille valitaan ja millaista helsinkiläinen katutaide voisi olla?

Näitä kysymyksiä miettivät useat kaupunkiympäristön toimijat päivittäisessä työssään. Heidän työnsä tueksi on koottu kattava *Helsingin kaupunkitilaohje* -käsikirja. Ohjeesta löytyy tutkailtavaa myös kaupunkikuvasta kiinnostuneelle kuntalaiselle.

"Ohjeesta saa käsityksen, mitä kaikkea ulkotilojen suunnittelu pitää sisällään ja millaiset värit, materiaalit ja muodot vahvistavat Helsingin ominaispiirteitä", ohjeen suunnitteluvastava Pia Rantanen kertoo.

Käytännössä ohje on nettisivu, jota voi käyttää selailemalla tai sanahaulla. Ohje sisältää kaikki julkisessa käytössä olevat ulkotilat, kuten katu-, puisto- ja viheralueet sekä istutettavan kasvillisuuden, mutta se ei koske maankäyttöä, kaavoitusta eikä liikennesuunnittelua.

"Kaupunki muuttuu ja kasvaa koko ajan. Samalla kaupunkitilan tulisi säilyä tunnistettavana ja yhtenäisenä. Siksi tarvitaan kaupunkitilaohje", Rantanen sanoo.

OHJETTA ovat tehneet neljän vuoden aikana useat kaupungin toimijat yhteistyössä.

Lisätietoa: kaupunkitilaohje.hel.fi

"Aiemmin hajallaan olleet ohjeet on nyt koottu yhteen. Työ ei ole koskaan valmis, vaan käsikirja päivittyvä jatkuvasti", Rantanen sanoo.

Laajuudeltaan ohje on maailman kattavimpia. Helsingin tavoitteena on olla kaunis, toimiva, tasa-arvoisen, terveellinen, turvallinen ja kestävä kaupunki niin sen asukkaille kuin vieraillekin.

"Yhteinen kaupunkitilaohje edesauttaa tavoitteen toteutumista", summaa Rantanen.

HETA ÄNGESLEVÄ

Influenssarokotukset marraskuussa

KAUSI-INFLUENSAA vastaan roketaan ilman ajanvarausta 5.–8.11. kello 8.30–18 ja 9.11. kello 8.30–15 neljässä toimipisteessä: Hopeatien palvelutalossa (Hopeatie 14), Töölön kisahallissa (Paavo Nurmen kuja 1c), Kustaan kartanon monipuolisessa palvelukeskuksessa (Oltermannintie 32, A-talo 2.krs) ja Liikuntamylyssä (Jauhokuja 3). Neuvoloissa rokotetaan neuvokäyntien yhteydessä ja avoimissa neuvoloissa ajanvaraukset 5.–16.11.

Maksuton rokotus tarjotaan raskeana oleville, lapsille 6 kuukauden ikäisistä 6-vuotiaisiin, sairautensa vuoksi riskiryhmiin kuuluville, 65 vuotta täyttäneille, varusmies- ja asepalvelukseen astuville, vakavalle influenssalle alttiiden henkilöiden lähipiirille ja terveydenhuollon ammattilaisille.

Lisätietoa: influenssarokotus.hel.fi ja terveysneuvonta, p. 09 310 10023 (24 h). Tietoa rokotteesta: www.thl.fi

Työttömyys väheni

TYÖTTÖMIÄ oli Helsingissä viime vuoden lopussa 35 646 eli 12 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien määrä laski 26 prosenttia ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrä 17 prosenttia. Helsingissä työttömyysaste oli 10,5 prosenttia. Työttömyys on vähentynyt tänä vuonna samaa vauhtia.

Lähde: Helsingin työttömyysalueittain vuoden 2017 lopussa. Helsingin kaupunginkanslian tilastoja 2018:13

12%

vähennys työttömien määrään Helsingissä.

Taiteellista ilmettä metroasemille

Metron varrella tarjotaan lisää kiinnostavaa katseltavaa, kun 11 asemaa saa syksyn aikana uudet radantaustaulut.

Mikko Eerola: *I'm coming over* (Itäkeskus)

Marja Heino: *Linnut* (Puotila)

Janne Koivisto ja Misael Rojas: *Eksyksissä muodoissa* (Helsingin yliopisto)

Eeva-Stiina Niemi: *Kurvi* (Sörnäinen)

HELSINGIN metroasemien ilmettä Ruoholahdesta Mellunmäkeen koennetaan vaihteittain vuodenvaihteeseen mennessä.

Kaupungin liikennelaitos HKL järjesti kesän aikana radantaustauluista kaikille avoimen kilpailun. Asemalaitureita vastapäätä raiteiden toisella puolella sijaitsevat isokokoiset seinätaulut ovat asemien näkyvimpiä katseenvangitsijoita.

Kilpailulla 11 nimetylle asemalle haettiin omaa, helposti tunnistettavaa ja paikkaan kiinnittyvää ilmettä.

”Ehdotuksia tuli kaikkiaan yli 70, ja ne olivat pääsääntöisesti todella hyviä. Olemme iloisia siitä, että kilpailu herätti kiinnostusta ja kiittämme kaikkia kilpailuun osallistuneita”, toteaa HKL:n palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö **Elina Norrena**.

VALITUKSI tuli 10 tekijältä yhteensä 11 ehdotusta. Teosten toteutustyyli vaihtelee asemittain viivapiirroksista ja graafisista elementeistä koostuvista kuvista vapaampiin kuvitustyyliin. Informaatiomuotoiluakin on hyödynnetty. Esimerkiksi Kontulaan toteutettava **Juuso Koposen** ja **Jonathan Hildénin** *Kuvioidut kivet* -teos koostuu taiteellisesti käsitellyistä kartoista.

Eeva-Stiina Niemi on hakenut Rautatien torille suunniteltuun *Keskusta*-teokseensa inspiraatiota alueen arkkitehtuurista. Mellunmäessä **Veera Komulainen** on hyödyntänyt alueen 1960–70-lukujen historiaa. Puotilan asemalla lehahtavat **Marja Heinin** *Linnut*.

Asiantuntija-apuna voittajien valinnassa olivat Helsingin Taidemuuseon HAMin julkisen taiteen kuraattori **Kristiina Ljokkoi** sekä graafinen suunnittelija **Ari Matinmikko** Helsingin kaupungilta.

”Hienoa, että HKL tarjoaa metroasemilla kaupallisuudesta vapaita pintoja, joissa kaupunkilaisten ideat pääsevät esille. Teosehdotuksissa lähestyttiin hyvin eri tavoin paikallisuutta ja asemaseutujen omaleimaisuutta”, Ljokkoi arvioi.

Voittajatyöt viimeistellään yhdessä tekijöiden kanssa. Niiden sijoittaminen asemille toteutetaan vaiheittain valmistumisen aikataulussa. Kaikkiaan uusittavia radantaustauluja on asemilla lähes 500, ja asemittain niiden määrä vaihtelee noin 30:stä lähes 60:een.

Taideteoksia asemilla

HELSINKI on sijoittanut taidetta metroasemille aina vuodesta 1985 lähtien. Tuolloin Kampin porraskuilun otsakkeeseen tuli kaupungin taidemuuseon HAMin kokoelmiin kuuluva **Ipi Kärjen** maalaus *Maa, ilma, tuli ja vesi*.

Nykyään 12 asemaa Helsingin puolella ilahduttaa matkustavaisia muun muassa veistoksia, valoteoksia ja lasimaalauksia.

Länsimetron varrella taideteoksia on Tapiolan, Keilaniemen ja Niitykummun asemilla. Pääkaupunkiseudun metrolla on kaikkiaan 25 asemaa Matinkylästä Mellunmäkeen.

Syyskuu on hyvää aikaa leppoisille löytöretkille omassa kotikaupungissa.

Turistina kotikulmilla

TEKSTI RITA EKELUND KUVAT RAOUL CHARPENTIER

Vuonna 2016 valmistunut Isoisän silta yhdistää Mustikkamaan ulkoilualueen Kalasatamaan, jossa rakennetaan uutta Helsinkiä.

Alppilan idylliä. Porvoonkadun ja Aleksis Kivenkadun välisistä kortteleista löytyy viehättäviä, matalia puu- ja kivitaloja.

Rastilan kartanon päärakennus.

Yliopiston kasvitieteellinen puutarha Kumpulassa.

Isosaaren upseerikerhon terassi.

K

ANTAKAUPUNGIN laitamalla osuu toisinaan kivitalomuurien taakse kätkeytyviin yllättäviin idylleihin. Yksi tällainen alue sijaitsee Alppilassa, jossa Porvoonkadun itäpuolelle on jäänyt muutama

pikkukaupunkimaisen kodikkaita puu- ja kivi- talokortteleita 1900-luvun alkukymmeniltä. Sisäpihoille kurkatessa voi nähdä tallirakennuksia muistutena hevosajureiden aikakaudesta.

ENTISAJAN herraskartanoiden historiaan pääsee eläytymään monin paikoin etenkin itäisessä Helsingissä. Esimerkiksi Rastilassa metroaseman lähellä sijaitsevan leirintäalueen keskellä kohoaa entisen Rastilan kartanon parisataavuotias päärakennus, jossa toimii ympäri vuoden avoinna oleva kahvila. Kartanon puutarhasta on jäljellä ainakin sembramäntyjä, tammia ja kuusiaita.

Tulevaisuuden Helsinki kurkottaa korkealle. Keski-Pasilassa ja Kalasatamassa pääkaupungin siluettia ja asumisen tapoja muotoillaan parhailaan uusiksi. Molempiin on tarkoitus nousta useampia pilvenpiirtäjäryhmiä. Vielä on aikaista veikata, kummasta tulee Helsingin Manhattan.

SAARISTOSSA turistiruhkat ovat hellittäneet kesäsesongin jälkeen. Reittiliikenne useimpiin lähisaariin jatkuu syyskuun ajan, joten vielä ehtii vaikkapa Vallisaareen patikoimaan, ja kauemmas Isosaareenkin pääsee viikonloppuisin.

Mantereen puolella voi syyskuun loppuun asti vierailu yhdessä Helsingin hienoimmista viherkeitaista, yliopiston kasvitieteellisessä puutarhassa Kumpulassa. Vallilan laakson yli kohti Paavalinkirkon tornia aukeava näkymä on kaupungin kauneimpia välimerellisessä tunnelmassaan.

SYYSILLOISSA kaupungin valaistut sillat luovat loistavia kaaria hämärään. Pimeällä merellä Suomenlinnan lautta kuljettaa matkustajia marraskuulle asti. Laivan loitotessa Keisarinluodonlaiturista hälyisiä salupunki on lopulta vain ohut valonauha mereen sulautuvan rajattoman taivaan tummuudessa. ■

Suunnittele oma lähiretki

www.myhelsinki.fi-sivustolla kaupunginosia on ryhmitelty isommiksi naapurustoiksi, joilla on omat erityispiirteensä. Runsaasti tietoa on etenkin alueiden ravintoloista, tapahtumista ja festivaaleista. Voit koota oman suosikkilistasi ja jakaa sen muiden kanssa.

www.uuttahelsinki.fi on tulevaisuuden Helsingin eli rakenteilla olevien uusien kaupunginosien tietolaari ja uutissivusto.

www.kotikaupunkipolut.fi-sivustolta löytyy kymmeniä eri kaupunginosien nähtävyyksireittejä yksityiskohtaisine tietoineen kunkin alueen historiasta, rakennuksista sekä luonto- ja kulttuurikohteista.

Pelejä, parturointia, entisöintiä, esityksiä – oppilastyönä saa mitä erilaisimpia palveluja.

Mika Kippo (vas.) ja Irma Holländer käyvät läpi Ville Ojajärven kanssa, millaisin keinoin miehen lempihousut saadaan taas käyttökuntoon.

Oppilastyönä edullisemmin

TEKSTI TIINA KOTKA KUVAT KIMMO BRANDT

TÄNÄÄN keskitytään korjausompeleeseen Stadin ammattiopistossa. Ville Ojajärvi on tuonut kahdet housut korjattaviksi ja tutkii niitä opiskelijoiden kanssa. Taskussa ja lahkeessa olevat reiät saavat lähtökäskyn ja irronneen nepparin tilalle päätetään kiinnittää uusi.

”Nämä kirppikseltä löytyneet housut ovat niin mukavat jalassa, että mieluummin korjautan ne kuin luovun niistä. Onhan se ekologistakin, ja edullista. Kerran ostin tosi persoonalliset housut

opiston myymälästä; eivät maksaneet paljon mitään”, kertoo Ojajärvi.

Juuri persoonallisuus on yksi syistä, miksi oppilaitoksessa teetetään ja tuunataan vaatteita juhla- ja hääpukuja myöten. Se oli myös keskeinen syy Mika Kipolle ja Irma Holländerille vaihtaa alaa ja opiskella tekstiili- ja muotialan perustutkintoa.

”Ketjuliikkeiden vaatteet eivät nappaa. Täällä oppii tekemään kaikenlaisia vaatteita ja saa valttavan hyvän materiaalituntemuksen. Korjausompe-lussakin pitää ymmärtää, mitä materiaaleja voi yhdistää.”

Korjausta kaipaavat vaatteet tuodaan oppilaitoksen aulan myymälään Merihakaan. Sieltä tilataan myös uusien vaatteiden ompelu.

”Työhön pitää varata aikaa ja täytyy muistaa, että oppilaat ovat vasta opiskelussa alalle, mutta toisaalta työ on markkinahintoja huokeampaa. Tyypillistä korjausompelua ovat lahkeiden ja hameenhelmojen lyhennykset ja vaatteiden pienennykset ja suurennukset. Meillä saa myös teetettyä itselleen hyvin istuvat vaatteet omasta kankaasta”, kertoo tuntiopettaja Riikka Nurmela.

Oppilaitoksen palvelutiskillä aulassa käy kuhi-na, sillä moni haluaa varata ajan suosittuihin kau-

”Tuntuuko kipua kun nostat jalkaa?”, kysyy osteopaattipiskelija Tove von Weymarn Ervo Vesteriseltä, joka on tullut hakemaan apua lantion alueen kipuun.

neudenhoidon ja kampaamoalan palveluihin. Kaiken kaikkiaan oppilaitoksen palvelujen kirjo ulottuu hieronnasta ja hattujen tekemisestä huonekalujen verhoiluun ja valmistukseen sekä autojen korjaamiseen, esitteiden painattamiseen ja konditoriatuotteiden leipomiseen.

HELSINGISSÄ on muitakin oppilaitoksia ja lisäksi yrityksiä, joista saa palveluja oppilastyönä. Esimerkiksi hierontaa tarjoavat useat oppilaitokset.

Lihasperäisiin vaivoihin voi löytyä apua myös fysioterapiasta tai osteopatiasta Metropolia Ammattikorkeakoulun Positia-opetusyksikössä. Opiskelijat toimivat siellä ohjaavan opettajan valvonnassa ja hoitotilanteessa on yleensä läsnä saman tai eri alan opiskelijoita. Esi-

merkiksi jalan toiminnallisia häiriöitä voivat selvittää yhdessä fysioterapeutti-, osteopaatti- ja jalkaterapeuttiopiskelijat.

Ervo Vesterinen on tullut Positiaan hakemaan apua lantion alueen sitkeään kipuun. Osteopaattipiskelija **Tove von Weymarn** on tehnyt alkukartoituksen ja pyytää nyt Vesteristä kumartumaan ja tunnustelea samalla alaselän liikkuvuutta.

”Magneettikuvauksessa ja tietokonetomografiassa ei löytynyt rakenteellista vikaa eikä sairauksia ole, joten ongelma on varmaan täällä lihasten ja luuston kiinnityskohdassa”, Vesterinen näyttää kipukohtaa.

Tutkiminen on perusteellista, ja von Weymarn toteaaakin, että vaivojen syytä pyritään aina selvittämään laajasti. Asiakkaat saavat hoidon lisäksi terveyttä edistävää ohjausta.

Samassa opetusyksikössä jalkaterapeuttiopiskelijatkin selvittävät asiakkaan tilannetta tarkasti kävelytavasta ja kenkien sopivuudesta alkaen ennen hoidon aloittamista. Tarjolla on lisäksi yksilöllisiä tukipohjallisia ja apuvälineitä. Positiassa pääsee myös tutkituttamaan kävely- ja juoksetekniikkaansa ja osallistumaan muun muassa ohjattuun ryhmäliikuntaan, josta vesiliikunta on suosituinta.

Kaiken kaikkiaan Metropolian oppilastöiden valikoima ulottuu vanhuspalveluista hammas-

Kursseille ja kokoustamaan

USEAT oppilaitokset tarjoavat henkilöstönsä ammattitaitoa ja tilojaan myös muille kuin opiskelijoille. Esimerkiksi Metropolia tarjoaa monien alojen täydennyskoulutusta.

”Koulutuksia toteutetaan sekä meidän että asiakkaan tiloissa. Tarvittaessa räätälöimme hyvinkin yksilöllisiä kokonaisuuksia. Alanvaihtajille ja osaamistaan syventäville ammattilaisille on tarjolla esimerkiksi muuntokoulutuksia, joilla saadaan hankittua nopeasti uusi ammatti. Valikoimissamme on lisäksi erimittaisia kaikille avoimia kursseja”, kertoo asiakkuuspäällikkö **Katariina Rönqvist** Metropolia Ammattikorkeakoulusta.

Useat oppilaitokset myös vuokraavat tilojaan kokouskäyttöön ja osa tarjoaa kaikki kokouspalvelutkin. Monet oppilaitoskirjastot ovat Metropolian kampuskirjastojen tapaan kaikille avoimia. Esimerkiksi Arabian kampuskirjastosta voi lainata rekisteröitymisen jälkeen maksutta käsityöhön, entisöintiin ja musiikkiin liittyviä aineistoja.

Taskun reikä saa lähtökäskyn.

Farkkujen uudelleensyntymä.

hoitoon ja pelien tekemiseen. Musiikin esiintyjävälityksestä löytyy yhtä lailla klassisen kuin populaarimman musiikin taitajia esittämään toivekappaleita erilaisiin tilaisuuksiin. Hitsaus- ja levytyölaboratoriosta puolestaan voi kysellä vaikka omannäköistä sähköpöytä toteutettavaksi opiskelijavoimin.

”Olemme tehneet monenlaisia projekteja liikuntarajoitteisille suunnitelluista laiturinportaita ajoneuvoprototyypin runkoihin. Jos ei tiedä, kuka voisi toteuttaa jonkin metallitöihin liittyvän arkisen tai villimmän idean, kuten designlampun tai -naulakon, kannattaa kysyä meiltä. Olen myös vetänyt harrasteporukoille räätälöityjä hitsauskoulutuksia”, kertoo hitsaus- ja levytyölaboratoriosta vastaava projekti-insinööri **Joel Kontturi**. ■

Persoonallisuus on yksi syistä, miksi vaatteita teetetään ja tuunataan oppilaitoksissa.

Lisätietoa palveluista

Metropolia Ammattikorkeakoulu,

p. 09 7424 5000 (vaihe),
www.metropolia.fi/palvelut

Stadin ammattiopisto,

p. 09 310 841509 (vaihe),
www.hel.fi/amatillinen/fi >

Tietoa meistä > Tuotteet ja palvelut

Ulla Nord etsii keinoja yksinäisyyden ja syrjäytymisen poistamiseksi – ja pääsee sanoista tekoihin.

Toiminnan nainen

TEKSTI TIINA KOTKA KUVA PERTTI NISONEN

TEEMME monet asiat vähän toisin. Täällä saa ajatella, kokeilla ja mokatakin isosti. En todellakaan istu yksin johtajan huoneessa, vaan samassa tilassa työntekijöiden kanssa ja liikun paljon kentäl-

lä”, kertoo Me-säätiötä luotsaava **Ulla Nord**.

Pidetyt johtajan vierellä säätiön kokoushuoneessa hehkuu seinämaalaukset, jotka ovat toteutaneet hankkeisiin osallistuneet. Teos ilmentää säätiön perusajatuksia jokaisen arvokkuudesta yhdessä olemisen tärkeyteen.

”On hälyttävää, miten yhä useammat nuoret eristäytyvät kotiin eri syistä. Heidän laillaan yksinäisyyttä kokevat monet työn perässä muuttaneet ja ikäihmiset, joiden lähimmäiset asuvat kaukana. Tämä on ollut yksi keskeinen syy perustaa kaikille avoimia Me-taloja, joissa voi kohdata toisia, harrastaa maksutta ja saada tukea aina elämänhallinnasta koulutukseen. Taloja on etenkin alueilla, joilta on karsittu palveluja ja joilla nuoret harrastavat vähän.”

Helsingissä Me-talo on ollut avoinna Mellunmäessä Laakavuoren koulun yhteydessä parin vuoden ajan. Parhaillaan etsitään toiselle talolle tiloja Malminkartanosta ja Kannelmäestä. Talojen toiminta ideoidaan alueen asukkaiden kanssa ja he voivat myös itse järjestää ohjelmaa, samoin kaupungit ja järjestöt.

”Helsingin kaupunki jatkaa nyt talon toimintaa Mellunmäessä, mutta osallistumme yhä kehittämistyöhön. Tämä on säätiöllemme tyypillistä: ideoimme ja testaamme uusia vaikuttavampia toimintatapoja. Voimme tehdä isoja ja rohkeita kokeiluja, mihin esimerkiksi kunnilla ei ole juurikaan mahdollisuutta.”

Laakavuorella aloitti tänä syksynä myös Helsingin ensimmäinen Me-koulu, jota säätiö kehittää kaupungin kanssa. Normaalin peruskouluopetuksen lomassa on muun muassa vuorovaikutuksen, tunneilmaisun ja arjen taitojen harjoittelua.

”Me-kouluissa satsataan kiusaamisen ehkäisyyn, turvallisuuteen ja siihen, että jokaisessa oppilaassa oleva hyvä huomataan ja sitä tuetaan. Päivän päätteeksi oppilaille on tarjolla mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Olemme saaneet hyviä kokemuksia myös

kouluihin jalkautetusta sosiaali- ja perhetyöstä, jossa koulua hyödynnetään paikkana tarjota lapsille ja perheille niiden tarvitsemaa tukea.”

Monet vanhemmat tarvitsivat Nordin mukaan tosin apua jo raskausaikana.

”Tämä tulee ilmi **Juho Saaren** johtamassa ylisukupolviseen syrjäytymiseen liittyvässä tutkimuksessa. Perheet kaipaavat matalan kynnyksen perhetyötä, joka tarjoaa konkreettista tukea kotona. Monista vanhemmista avun hakeminen tuntuu vaikealta. He pelkäävät leimaantumista ja huostaanottoa, jos kertovat avuntarpeestaan viranomaisille. Tämä käsitys pitää murtaa. Avun pyytäminen on osoitus lapsesta välittämisestä!”

ULLA Nord on työskennellyt lähes 30 vuotta helsinkiläisten lasten, nuorten ja perheiden kanssa erilaisissa paikoissa lastenkodista kouluun. Kenttätyössä Diakonissalaitoksella hän näki hyvinkin karua arkea. Juuri noina vuosina lämminhenkistä ja jämpätiä Nordia alettiin nimittää Mama-Vamosiksi hänen ideoimansa ja vetämänsä etsivän nuorisotyön Vamosin mukaan.

”Jos saamme nuorille pitkäaikaisia rinnallakulkijoita, joilla on kokonaisnäkemys tilanteesta ja palveluista, se lisää hyvinvointia ja maksaa itsensä yhteiskunnalle takaisin. Onneksi tämä ajattelu on vahvistunut, ja myös Helsingissä mietitään uudenlaisia tapoja tehdä yhteistyötä yli hallintokuntien rajojen. Palvelut eivät saa karata mahdollisen soteuudistuksen jälkeen kauas, koska apua eniten tarvitsevat eivät jaksakaan tai pysty lähtemään kauas kotoaan.”

Nord iloitsee siitä, että kaupunki ottaa mukaan suunnitteluun enenevästi asukkaitakin.

”Toivoisin tätä vielä lisää, koska yhdessä näin ratkaisut löydetään ja parempi kaupunki rakennetaan.”

Palkittu johtaja

Me-säätiön toimitusjohtaja Ulla Nord (s. 1968) sai kaupungilta tunnustuksena pitkäaikaisesta työstään lasten, nuorten ja perheiden eteen kultaisen Helsinki-mitalin kesäkuussa. Me-säätiön keskeisiin tavoitteisiin kuuluu lasten ja nuorten syrjäytymisen vähentäminen.

Osallistumisen halu näkyy Nordin kalenterista: se pullistelee niin työ- kuin vapaapäivien kohdalta.

”Innostun herkästi ja tulen lupautuneeksi mukaan milloin mihinkin. Tässä taitaa olla minulle ikuinen kehitystehtävä.”

Hänen asiantuntemukselleen on riittänyt käyttöä maan johtoa myöten. Parhaillaan hän pohtii perusturvan uudistusta valtioneuvoston kanslian asettamassa TOIMI-työryhmässä ja osallistui aiemmin presidentin nimeämään Arjen asiantuntijat -työryhmään.

SÄÄTIÖLLÄKIN riittää hankkeita moneen lähtöön. Esimerkiksi maahanmuuton haasteita Nord ratkoo työllistymistä tukevista Startup Refugees - ja Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hankkeissa.

”Toiminta on avain kotoutumisessa, niin kuin kaikessa, sillä se luo merkityksellisyyttä elämään. Aikanaan monikulttuurisessa perhekeskuksessa kohtasin traumatisoituneita ihmisiä, jotka avautuivat ja aktivoituivat vasta, kun rupesimme tekemään yhdessä asioita. Tämä innoitti minut opiskelemaan toimintaterapeutiksiin.”

Työpaikoillakin on alettu kiinnittää enemmän huomiota merkityksellisyyteen – tai ainakin niin kannattaisi tehdä.

”Kaiken työn merkitys ei näy heti tai erotu isosta kokonaisuudesta. Työnantajien tulevaisuuden valttikortti onkin merkityksellisyys. Jos työntekijä saa käyttää vaikka pari tuntia kuukaudesta erityisen tärkeäksi kokemaansa asiaan, kuten vanhusten luona käymiseen, työntekijöiden motivaatio ja hyvinvointi kasvavat.”

Nordin omaa hyvinvointia lisäävät ennen kaikkea lähipiiri ja liikunta. Hänen kolmesta lapsestaan kaksi asuu vielä vanhempiensa luona Kulosaassa ja esikoinen perheineenkin on asettunut lähialueelle.

”Koko perheemme on kokkaushullu. Viikonloppuisin saamme toteuttaa tätä puolta isolla joukolla. Matkustamisesta ja golfaamisestakin on tullut meille yhteinen juttu alalla toimivan mieheni vuoksi. Itse olen ollut aina himoliikkuja. Mökillä Karkkilassa myös sienestän ja marjastan. Lempimaisemani ovat silti Kulosaassa, Mustikkamaalla ja Vanhankaupunginlahdella – siellä mieli rauhoittuu ja kiireet unohtuvat.” ■

**”Työnantajien
tulevaisuuden
valttikortti on
merkityksellisyys.”**

Kielen oppiminen on tärkeää suomalaiseen kulttuuriin sopeutumisessa. Sen tietää myös Turkista kotoisin oleva valtiotieteilijä **Halil Gürhanli**.

"Helsinki on kompakti kaupunki, jossa on hieno yhdistelmä erilaisia alueita, luontoa ja jopa metsää", sanoo Halil Gürhanli.

Kielitaito auttaa kotoutumisessa

TEKSTI JA KUVA PÄIVI ARVONEN

HELSINGIN yliopistossa Lähi-idän tutkijana työskentelevä Halil Gürhanli, 34, muutti Suomeen kymmenisen vuotta sitten. Hän opiskeli suomea aluksi yliopiston kielikurssilla, mutta totesi aikuisopiston käytännönläheisemmät kurssit itselleen hyödyllisemmiksi.

Kielitaidottomuus on outo kokemus etenkin koulutetuille maahanmuuttajille.

"Oli outoa ja epämukavaa, kun rajallisella suomen kielen taidolla tulikin olo, että olen hiukan tyhmä. Yliopiston kielikurssilla ei opi esimerkiksi mitä eroa on samalta kuulostavilla sanoilla makkar, maikkari ja mäkkäri", Gürhanli kuvailee.

"Minua ärsytti kun en ymmärtänyt, mitä esimerkiksi bussissa ihmiset puhuivat, vaikka jo osasinkin suomea. Aikuisopiston kurssi oli intensiivinen ja avasi suomen kielen arjen tasoja. Eniten auttoi se, että menin epämukavuusalueelle, pakotin itseni puhumaan ja opin siten lisää."

GÜRHANLI on Suomen kansalainen, mutta identiteetiltään enemmänkin uuden sukupolven maailmankansalainen. Hän puhuu nyt sujuvaa suomea, mutta sanoo pystyvänsä ilmaisemaan itseään paremmin työkielellään englannilla. Kotikielenä Gür-

hanli ja hänen suomalais-turkkilainen vaimonsa käyttävät turkkia, jotta perheen kolmevuotias tytär oppii hyvin vanhempiensa äidinkielen.

"Käymme Turkissa ja pidämme yhteyttä Suomessa asuviin turkkilaisiin lapsiperheisiin, jotta tyttäreemme turkin kieli vahvistuu", Gürhanli kertoo.

Pariskunta tapasi alun perin Englannissa ja muutti Suomeen vuonna 2009.

"Ensimmäinen talvi oli maaginen, toisena iski realismi ja kolmantena viimein sopeuduin. Nyt olen kuin suomalaiset – kuin eri rotua valoisana ja pimeänä vuodenaikana", Gürhanli sanoo.

MAAHANMUUTTAJIA hän neuvoo aktiivisuuteen, koska se helpottaa Suomeen sopeutumista.

"Sain hyvän neuvon vaimoltani: ole itse aktiivinen ja esittele itsesi, sillä ihmiset eivät ota yhteyttä. Vaimoni on ollut tärkeä kulttuuritulkki."

Suomalaisuus korostuu varsinkin vierailuilla synnyinmaassa.

"Turkissa koen olevani hyvin suomalainen. Siellä esimerkiksi puhutaan kovaa ja toisten päälle enkä kestä sitä enää ollenkaan", Gürhanli sanoo.

Helsingin slangia Gürhanli pitää hyvänä esimerkkinä siitä, että eri kulttuureista voidaan poi-

mia parhaita paloja, joista syntyy uutta kaikille.

Gürhanlin kokemukset helsinkiläisten suhtautumisesta häneen ovat positiivisia.

"Kallion baareissa humalaiset halaavat heti kun kuulevat nimeni Halil." ■

Suomea opiskelemaan

Helsingin työväenopisto järjestää suomen opetusta henkilöille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Kaikki maahanmuuttajat ovat tervetulleita kursseille, joihin ei liity tasotestejä. Opetusta on sekä päivisin että iltaisin eri puolilla Helsinkiä. Ensi kevään kursseille voi ilmoittautua 22.10. lähtien joko verkossa osoitteessa www.ilmonet.fi, työväenopiston toimistoissa paikan päällä tai puhelimitse maanantaista torstaihin kello 9–16, puh. 09 310 88610. Vielä voi kysyä paikkoja syksyinkin kursseille.

Finnishcourses.fi -verkkopalvelussa voi etsiä itselleen sopivaa suomen kielen opetusta. Verkosta löytyy monia eritasoisia ilmaisia kursseja ja tietoa kansalaisopistojen kurssitarjonnasta. Helsingin yliopiston kielikeskus järjestää kaikille avoimia, maksuttomia kielikursseja.

► Ammatillista koulutusta uudistetaan

► Uusia harrastuksia työväenopistosta

► Aamupäivätoiminta täydentää lapsen koulupäivää

► Digitalisaatio rikastuttaa oppimista

► Ny bedömningsmodell i de svenska grundskolorna

► Berika din vardag på Arbis

Helsinki
Helsingfors

#HelsinkiOppii

Yli 136 000 pientä ja isoa oppijaa • Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsia noin 26 400
• Perusopetuksessa oppilaita noin 43 200 • Lukiossa sekä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa opiskelijoita noin 20 900
• Työväenopistossa ja Arbiksessa opiskelijoita noin 46 000.

hel.fi/kasvatusjakoulutus

#HelsingforsLärSig

#HELSINKIOPPII

Aamupäivätoiminta täydentää lapsen koulupäivää

AAMUPÄIVÄTOIMINTA on tärkeä osa lapsen toiminnallisen ja turvallisen koulupäivän kokonaisuutta. Toiminta tukee omalta osaltaan perheiden arjen ja työelämän yhteensovittamista. "Nyt lasten ei tarvitse odottaa mahdollisesti yksin kotona koulun alkua, vaan he voivat mennä heti aamusta touhuamaan kavereiden kanssa koululle", iloitsee kasvatuksen ja koulutuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluvastaava **Leena Palve-Kaunisto**. Oppituntien jälkeen koululaiset voivat osallistua myös iltapäivätoimintaan.

Aamupäivätoiminnan pilotti aloitettiin syksyllä 2017 ja toukokuussa 2018 toiminta vakiinnutettiin. Toiminta onkin otettu ilolla vastaan: "Aamutoiminta on fiksua keksintöä, lapsen ei tarvitse olla yksin", luonnehtivat Tahvonlahden ala-asteen koulun aamupäivätoiminnan mediakerhoon osallistuvat oppilaat jo viime syksynä, kun aamutoimintaa pilotoitiin kouluissa.

Koululaisten aamupäivätoiminnassa painottuvat vapaa leikki, pelaaminen, askartelu, lukeminen, rauhallinen yhdessäolo, ulkoilu, kaverisuhteet ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen. Toimintaa järjestetään kaupungin suomenkielisissä ja ruotsinkielisissä kouluissa ennen oppituntien alkua, ja tiloina toimivat luontevasti koulujen sisätilat ja pihat. Aamupäivätoimintaan osallistuminen on vapaaehtoista, eikä siitä ei peritä asiakasmaksua.

Palvelu on tarkoitettu 1.–2.-vuosiluokan oppilaiden aamutoiminnan tarpeeseen, mutta myös 3.–4.-luokkien erityisen tuen oppilaille on mahdollisuus osallistua toimintaan. Toiminnassa ei tarjota aamupalaa, mutta lapsilla on mahdollisuus nauttia omia eväitä.

Koululaisille järjestetään myös oppituntien jälkeistä iltapäivätoimintaa noin 200 toimintapaikassa ympäri kaupunkia, kuten leikkipuistoissa, kouluissa tai koulujen lähellä olevissa toimintaan soveltuvissa tiloissa. Toiminnasta peritään joko välipala- tai asiakasmaksu, joihin on mahdollista hakea alennusta.

Morgon- och eftermiddagsverksamhet

Morgonverksamhet för skolelever ordnas i stadens svenska och finska grundskolor. Barnen kan delta i verksamheten innan lektionerna börjar. Eftermiddagsverksamhet för skolelever ordnas i lekparkerna, grundskolorna eller lokaler i närheten av skolorna. Barnen deltar i verksamheten när deras lektioner slutar.

hel.fi/aamupaivatoiminta
hel.fi/iltapaivatoiminta

LYHYESTI

Tervetuloa leikkipuistoon myös syyslomalla

Koulujen syyslomaviikolla 15.–19.10. leikkipuistoissa on kivaa tekemistä koululaisille. Ohjelmassa on mm. liikuntaa, leikkiä, rentoutumista ja kavereiden tapaamista.

Tarkemmat ohjelmat löytyvät lähempänä ajankohtaa puistojen verkko- ja facebook-sivuilta.

hel.fi/leikkipuistot

Kuva: Päiväkoti Virkkula

Päiväkoti Virkkulan vaeltajat luonnossa kotonaan

Osapäiväryhmä Virkkulan vaeltajat nauttii ulkoilmaelämästä säällä kuin säällä. Luonnossa ollaan yhdessä, liikutaan ja leikitään, tarkastellaan ja tutkitaan. Kiireettömässä ilmapirissä eletään hetkessä.

"Lapsen luontosuhde kehittyy aidosti luonnossa olemalla, toimimalla ja kokemalla", kertoo Virkkulan päiväkodinjohtaja **Kristiina Ahlstedt**.

"Monipuolisten luontokokemusten lisäksi vieraillemme myös mm. luonnontieteellisessä museossa ja kasvitieteellisessä puutarhassa. Koko kaupunki voi siis olla oppimisen ympäristönä."

 [pikkuvaeltaja](https://www.instagram.com/pikkuvaeltaja)

Sök jobb i våra svenska daghem!

Vi behöver dig som är barnkär, glad och energisk! Se våra lediga arbetsplatser på www.erekryhelsinki.fi

Entistä kielitaitoisempia pikku helsinkiläisiä

Jo päiväkotikäiset ja eskarilaiset voivat päästä nauttimaan Helsingin monipuolisesta kielten opetuksesta. Varhaiskasvatuksessa on lisätty tänä syksynä ruotsin kielen kielikylpyopetusta. Esiopetuksen kielipainotus kasvaa, kun suomi-englanti-esiopetus ja kielirikasteinen esiopetus laajenevat ja Pasilan peruskoulun suomi-saame-perusopetuksen yhteyteen saatiin myös esiopetusta.

Ensimmäisen vieraan tai toisen kotimaisen eli A1-kielen opetus on alkanut tänä syksynä jo ensimmäiseltä luokalta. Helsingissä nykyisiä A1-kieliä ovat englanti, espanja, kiina, ranska, ruotsi, saksa, venäjä ja viro. Kielienopetuksen varhentamisen ansiosta koululaisilla on mahdollisuus opiskella ensimmäistä vierasta tai toista kotimaista kieltä kaksi vuotta aiempaa pitempään.

Ammatillista koulutusta uudistetaan osaamiskeskeiseksi

STADIN AMMATTI- JA AIKUISOPISTO ON UUDISTUNUT. Elokuussa startanneet viisi kampusta tarjoavat laajan valikoiman toisen asteen koulutusvaihtoehtoja. Vuoden alusta voimaan tulleen ammatillisen koulutuksen reformin ansiosta opiskelun voi nyt aloittaa joustavasti. Jatkuva haku mahdollistaa koulutuspaikan hakemisen ympäri vuoden. Kesän aikana pilotoitiin myös ohjaus- ja hakupäivähanke. Hattulantien toimipaikassa järjestetyissä tapahtumissa on ollut mahdollisuus saada henkilökohtaista ohjausta opiskelupaikan valinnassa.

Uudistuksessa on edetty opiskelijan ehdoilla. Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma laaditaan yhdessä pedagogisten asiantuntijoiden kanssa. Opiskelijalla on koko opiskeluajan apunaan asiantuntijatiimi. Jatkossa oppiminen tapahtuu pitkälti myös työpaikoilla.

”Uudistuksen myötä pystymme palvelemaan opiskelijaa entistä paremmin ja valmentamaan häntä yksilöllisemmin työelämän tarpeet huomioiden” kertoo **Maria Sarkkinen**, Stadin ammatti- ja aikuisopiston johtava rehtori.

► Hae opiskelupaikkaa osoitteessa: stadinammattiopisto.fi

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa voi opiskella mm. painoviestintää ja muita media-alan ammattitutkintoja.

Stadin ammattiopisto

Osaamista työpaikoille

Yritykset hoi!

Tarvitsetteko apua osaamisen kehittämiseen liittyvissä asioissa?

Työelämäpalvelut auttaa:

- lupa- ja korttikoulutuksia räätälöidään suoraan yritysten tarpeisiin
- täydennyskoulutusta on saatavilla laajasta alavalikoimastamme
- koulutamme työpaikkaohjaajia
- tarjoamme apua rekrytointiin
- tarjoamme koulutuksia, joilla varmistetaan henkilöstön osaaminen työelämän muuttuvissa tarpeissa

Ole yhteydessä työelämäpalveluihimme:

- stadinammattiopisto.fi
- tyoelamapalvelut@hel.fi

Kuva: Jelfune Gimbel

Digitalisaatio rikastuttaa oppimista

Innehåll också på svenska:
helsinkioppii.fi/sv

UUSI HELSINKIOPPII.FI-SIVUSTO esittelee, miten digitalisaatio tukee ja rikastuttaa oppimista päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa.

Yksi digivälineitä oivaltavasti hyödyntävä esimerkki on Jakomäen peruskoulun tilastokokonaisuus, joka sitoo matematiikan osaksi oppilaiden kokemuksia ja tuo tilastot tutuksi ekaluokan oppilaille.

helsinkioppii.fi

► ESIMERKKI

Tilastot tutuiksi alkuopetuksessa

Oppilaat tutustuivat aiheeseen ensin toiminnallisesti omaa kehoaan käyttäen ja palikoilla rakentaen. He tekivät myös omia tutkimuksia haastatteleamalla muita oppilaita esimerkiksi lempiruoista ja -eläimistä.

Laajemman, luokan yhteisen tutkimuksen aiheeksi valittiin oman luokan suosikkioppiaineet. Tutkimuksen toteutuksessa käytettiin Infogram-verkkosivua ja kouluille suunnattua Tilastro.fi-sivustoa, jossa myös valmis tutkimus esitellään. Tutkimuksen perusteella luokan ylivoimaisesti suosituin oppiaine oli liikunta. Tuloksia hyödynnettiin koulussa tuomalla liikuntatuokioita opetuksen lomaan sekä järjestämällä ohjattuja välituntileikkejä.

Helsinki Espoo Vantaa
**ELÄMÄSI
 KURSSIT**
 ILMONET.FI

LYHYESTI

Tunne Työ – suunnittele ura

Lukioiden ja työelämän yhteyttä halutaan tiivistää meneillään olevassa Tunne Työ – suunnittele ura -hankkeessa. Laaja kumppanuushanke tähtää lukioiden työelämälähtöisten mallien, opetus- ja ohjaushenkilöstön työelämäntuntemuksen ja työelämälähtöisen pedagogiikan kehittämiseen.

Opiskelijoiden oppimista halutaan tukea entistä työelämälähtöisemmin siten, että heidän urasuunnitelman- sa vahvistuvat. Hanke ajoittuu vuosille 2017–2019.

Toimenpiteinä ovat mm. erilaiset rakenteelliset pilotit, opettajien työelämäosaamisen kehittäminen ja yhteistyömallit työelämän, ammatillisen koulutuksen sekä korkeakoulujen kanssa. Oppilaitokset, yritykset ja opiskelijat ovat aktiivisesti toimenpiteiden kehittämisessä mukana. Hankkeen päätoteuttaja on Helsingin kaupunki ja osatoteuttajia ovat neljä lukiokoulutuksen järjestäjä: Espoo, Vantaa, Lahti ja Lappeenranta sekä Saimaan ammattikorkeakoulu, Perho Liiketalousopisto ja Nuori Yrittäjyys ry.

LISÄTIETOA WWW.TUNNETYO.FI

Kulttuurista moninaisuutta ja kielitietoisuutta halutaan kehittää

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle on valmistunut vuosille 2018–2021 maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma, jonka tavoitteena on muun muassa oppijoiden hyvinvoinnin, osaamisen ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien lisääminen.

Ny bedömningsmodell i de svenska grundskolorna

Den nya modellen utgår från en jämlik och konstruktiv bedömning med en tydlig struktur för såväl lärare som elever och vårdnadshavare. Fokus flyttas från den summativa bedömningen till att utvärdera helheter som utgår från individens läroprocesser. Inom dessa är den individuella handledningen och utvärderingen centrala element. **SE VIDEOEN PÅ HEL.FI/FOSTRANOCHUTBILDNING**

#HELSINGINTYÖVÄENOPISTO

Tuhansien tarinoiden talo

OSA TYÖVÄENOPISTON SYKSYN kursseista on jo alkanut, mutta mukaan mahtuu edelleen. Joogaa, kokkaa, huovuta, äänitä, tanssi tai taivuta! Aloita uusi harrastus tai jatka tutun ja turvallisen parissa.

Luentotarjonta on kaikille avointa ja maksutonta. Stoassa keskustellaan kestävästä ruokakulttuurista 4.10. alkavassa sarjassa. Opistotalossa paneudutaan 10.10. rahan valtaan ja hyvinvointivaltion tulevaisuuteen. Marraskuussa tutustutaan suomalaisen designin huippunimiin Kanneltalossa.

#HFORSARBIS

Berika din vardag på Arbis

INKOMMANDE LÄSÅR BJUDS det på en hel del nytt inom kurser och föreläsningar. Ta del av ämnesgränsöverskridande kort- och intensivkurser, musik med smarttelefon, street dance, insekter i mat, sexualkunskap, bygg en elgitarr eller ta en djupdykning i språkkulturer.

Kurssit, luennot ja tapahtumat osoitteessa ilmonet.fi. Tule mukaan – ilmoittautuminen käynnissä ympäri vuoden.

Kuva: Suvi-Tuuli Kanhaanpää

Hela kursutbudet finns på ilmonet.fi
 Anmälningar tas emot under hela läsåret!

KASVATUS JA KOULUTUS PALVELEE

Neuvonta puh. 09 310 44986 (ma–pe klo 10–12 ja 13–15) ► päiväkodit, perhepäivähoito, leikkiopistot, 09 310 86400 ► peruskoulu, lukiot, ammatillinen koulutus 09 310 88610 ► Helsingin työväenopisto, 09 310 49494 ► Helsingfors arbis. **Käyntiosoite:** Töysänkatu 2 D, 00510 Helsinki. **Postiosoite:** PL 51300, 00099 Helsingin kaupunki. **Puhelinvaihte:** 09 310 8600 arkisin klo 8.15–16 • kasvatusjakoulutus@hel.fi • hel.fi/kasvatusjakoulutus

Seuraa meitä: [f](#) #HelsinkiOppii #StadinAO #helsingintyöväenopisto #helsingfors.arbis [t](#) @HelsinkiOppii @StadinAO @tyovaenopisto @hforsarbis [v](#) kasvatus ja koulutus [in](#) kasvatus ja koulutus

Abdullahi Ismail (vas.) ja Susanna Halonen ovat tehneet töitä ikäihmisten apuna. Nyt on aika rentoutua biljardipöydän ääressä Itäkeskuksen nuorten toimintatalo Kipinässä. Koordinaattori Sami Kompula tuli jututtamaan kaksikkoa.

Maahanmuuttajanuorille on löytynyt monenlaista työtä digineuvonnasta ikäihmisten auttamiseen.

Uusia työpaikkoja nuorille

TEKSTI JA KUVA PÄIVI ARVONEN

”TAVOITTEENAMME on työllistää tuhat nuorta tänä vuonna. Olemme luoneet jo 20 000 tuntia uutta työtä. Luodut työpaikat ovat uusia, työ on oikeaa työtä ja siitä saa palkkaa vähintään 10 euroa tunnilta. Kaikki työtehtävät hyödyttävät muita ihmisiä”, kertoo koordinaattori **Sami Kompula**.

Hän työskentelee kaupungin vetämässä Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hankkeessa, sen JOB'D-toiminnassa. Siihen on lähtenyt mukaan yhteistyökumppaneita työllistämään nuoria aina Veteraaniliitosta Pienperheyhdistykseen asti. Nuoria on palkattu esimerkiksi kirjastoihin ja Nordean konttoreihin antamaan digineuvontaa. Yksi JOB'D-töitä tehnyt on 16-vuotias **Susanna Halonen**.

”Olen ollut hoitamassa lapsia ja ikäihmisten seurana. On hienoa saada kuunnella vanhojen ihmisten tarinoita ja oppia heiltä”, Halonen sanoo.

JOB'D-töistä on ollut hänelle iloa myös siksi, että ne auttoivat häntä saamaan kesätyöpaikan Helsingin kaupungin kotihoidon avustajana.

Työtä ikäihmisten ja veteraanien apuna on tehnyt myös parhaillaan asevelvollisuutta suorittava **Abdullahi Ismail**, 19. Hän käytti JOB'D-toiminnassa hyödynnettävää Tremer -mobiilisovellusta, jol-

la kuka tahansa voi tarjota erilaisia töitä lastenhoitosta muuttoapuun. Sovellus toimii myös CV:nä.

”Tremer -sovelluksessa kaikki työkokemus ja saatu palaute on tallessa. Työnantajien työnteosta antamat kommentit näkyvät kaikille”, Ismail kertoo.

MAAHANMUUTTAJANUORTEN Helsinki -hankkeen projektipäällikkö **Irma Sippola** kertoo JOB'D-toimintamallin tarjoavan työtä nuorille, joilla ei ole aiempaa työkokemusta. Hankkeesta on levitetty tietoa nuorille esimerkiksi koulujen, nuorisotalojen ja maahanmuuttajajärjestöjen avulla. Sippola korostaa JOB'D -töiden tuottavan yhteiskunnallista hyvää.

”Ikäihmisten apuna toimivat nuoret vähentävät vanhusten yksinäisyyttä ja esimerkiksi Pienperheyhdistyksen kautta tehty lastenhoitotyö antaa yksinhuoltajille mahdollisuuksia vaikkapa harrastuksiin osallistumiseen.”

JOB'D-töiden avulla luodaan kaupunkiin uudenlaista yhteisöllisyyttä, sillä nuoria työllistetään kaupunginosien alueellisiin tapahtumiin ja autetaan muun muassa vanhuksia osallistumaan tapahtumiin.

Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hankkeen ydintoimintoihin kuuluu myös muun muassa Budyschool, jossa vanhemmat oppilaat opettavat ver-

taisopetuksen menetelmillä nuorempia peruskoulussa ja toisen asteen oppilaitoksissa.

Lisäksi MakeSomeNoise -puhujafoorumi tuo alle 30-vuotiaiden uusien suomalaisten ääntä julkiseen keskusteluun. Puhujiksi koulutetut nuoret osallistuvat erilaisiin paneeleihin ja keskustelutilaisuuksiin.

HELSINKI sai toukokuussa kansainvälistä näkyvyyttä finaaliapaikalla Engaged Cities -kilpailussa, jossa tuodaan esiin kaupunkoja, joissa on kehitetty luovia ratkaisuja kaupunkien ongelmiin yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa. Helsinkiä edusti kilpailussa Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hanke, koska siinä tehdään yhteistyötä eri toimijoiden ja kaupunkilaisten kanssa. Kilpailun järjestää yli 200 yhdysvaltalaisen kaupungin pormestarien verkosto Cities of Service.

”Kyse ei ole vain kilpailusta, vaan verkostosta, jossa Helsinki on nyt mukana tulevaisuuden suunnannäyttäjänä ratkaisemassa vaikeita yhteiskunnallisia ongelmia yhdessä kaupunkilaisten kanssa”, Sippola sanoo.

Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hankekausi kattaa vuodet 2016–2020. Lisätietoa hankkeesta saa osoitteesta maahanmuuttajanuortenhelsinki.munstadi.fi. ■

Helsinkiiläiset ovat saaneet seitsemän stadiluotsia. He auttavat asukkaita ja kaupungin toimijoita yhdistämään voimansa Helsingin kehittämiseksi.

Stadiluotsit tuovat ihmisiä yhteen

TEKSTI KATJA ALAJA KUVAT PATRIK LINDSTRÖM KARTTA HEIKKI SALLINEN

PUISTOELOKUVAILTOJA! Uusi yhdessä tekemisen idea syntyi, kun stadiluotsi **Jarkko Laaksonen** oli hiljattain Kruununhaassa tapaamassa alueen asukkaita.

”Sen jälkeen olimme yhteyksissä siitä, mitä lupia järjestämiseen tarvitaan, ja sitten asia alkoi edetä omalla painollaan. Se on ihan mahtavaa”, toteaa Laaksonen.

Esimerkki kuvaa hyvin seitsemän kaupungin palveluksessa olevan stadiluotsin työtä. He auttavat kaupunkilaisia osallistumaan omien kotikulmiensa kehittämiseen, ja kullakin stadiluotsilla on oma toimialue. Helsingin ensimmäiset luotsit aloittivat työnsä toukokuun alussa.

”Opastamme ja neuvomme kaupunkilaisia toimimaan ja kerromme erilaisista vaikuttamisen

mahdollisuuksista”, stadiluotsi **Silja Lindblad** sanoo.

Tietoa ja vinkkejä voi saada esimerkiksi palautteen antamisesta kaupungille, avustuksista, luvista, tapahtumista ja palveluista.

STADILUOTSIT ovat saaneet työnsä hyvin käyntiin. He ovat alkaneet tutustua alueidensa asukkaisiin, yhdistyksiin, ryhmiin, yrityksiin ja kaupungin palveluja tuottaviin toimijoihin. Luotseilla on melkoinen määrä monipuolista työkokemusta, osallistamistaitoja ja luovaa energiaa.

”Uskon, että voimme tulevaisuudessa toimia linkkinä asukkaille ja yhteisöille myös kaupungin osarajojen yli, kun tunnemme eri alueiden tarpeet syvällisesti”, pohtii stadiluotsi **Ella Tanskanen**.

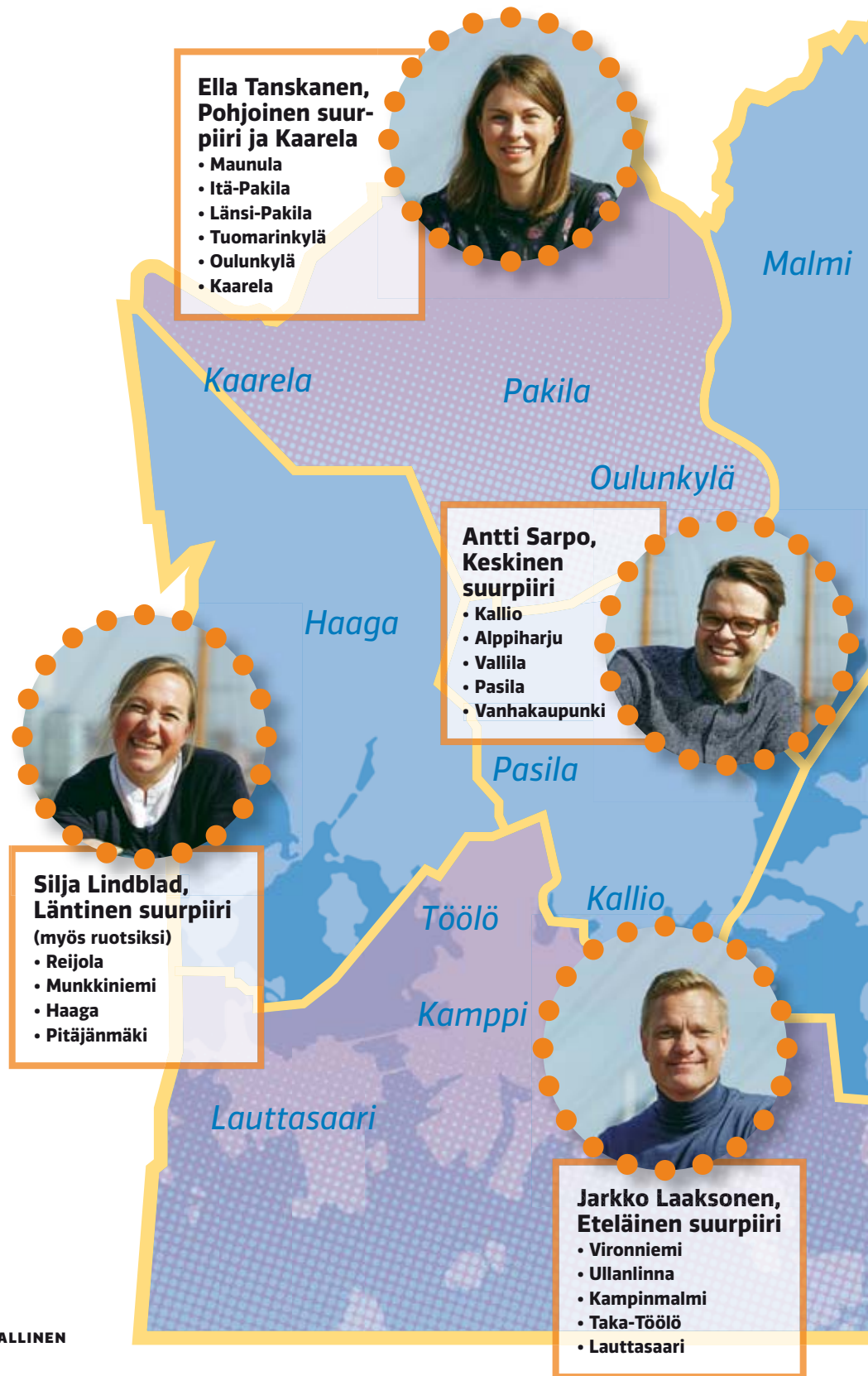
Kuten stadiluotsi **Antti Sarpo** toteaa, stadiluotsit ovat tulleet jäädäkseen. He ovat osa uutta osallisuus- ja vuorovaikutusmallia, jota Helsingin kau-

punki on työstänyt useiden vuosien ajan. Mallin taustalla on ajatus siitä, että viisaus asuu paitsi kaupungin henkilöstön myös asukkaiden ja muiden toimijoiden päässä, ja nyt se viisaus otetaan käyttöön monin eri tavoin kaupungin toiminnassa.

SYKSYN toiminta on jo hahmottumassa. Stadiluotsi **Belinda Barbato** kertoo, että luotsit tulevat päivystämään kirjastoissa viikoittain marraskuusta alkaen.

”Toivomme, että ihmiset tulevat tutustumaan meihin ja vaihtamaan ajatuksia kanssamme”, kannustaa Barbato.

Ruotsinkielisestä neuvonnasta vastaavan Silja Lindbladinkin kanssa voi jutella ruotsiksikin. Englanti sujuu kaikilta *borough liaisoneilta eli suuraluekohtaisilta yleisyhteyshenkilöiltä*, kuten oikeaoppinen käännös kuuluu. Se saa stadiluotsit räjähtämään nauruun.

Ella Tanskanen,
Pohjoinen suurpiiri ja Kaarela

- Maunula
- Itä-Pakila
- Länsi-Pakila
- Tuomarinkylä
- Oulunkylä
- Kaarela

Antti Sarpo,
Keskinen suurpiiri

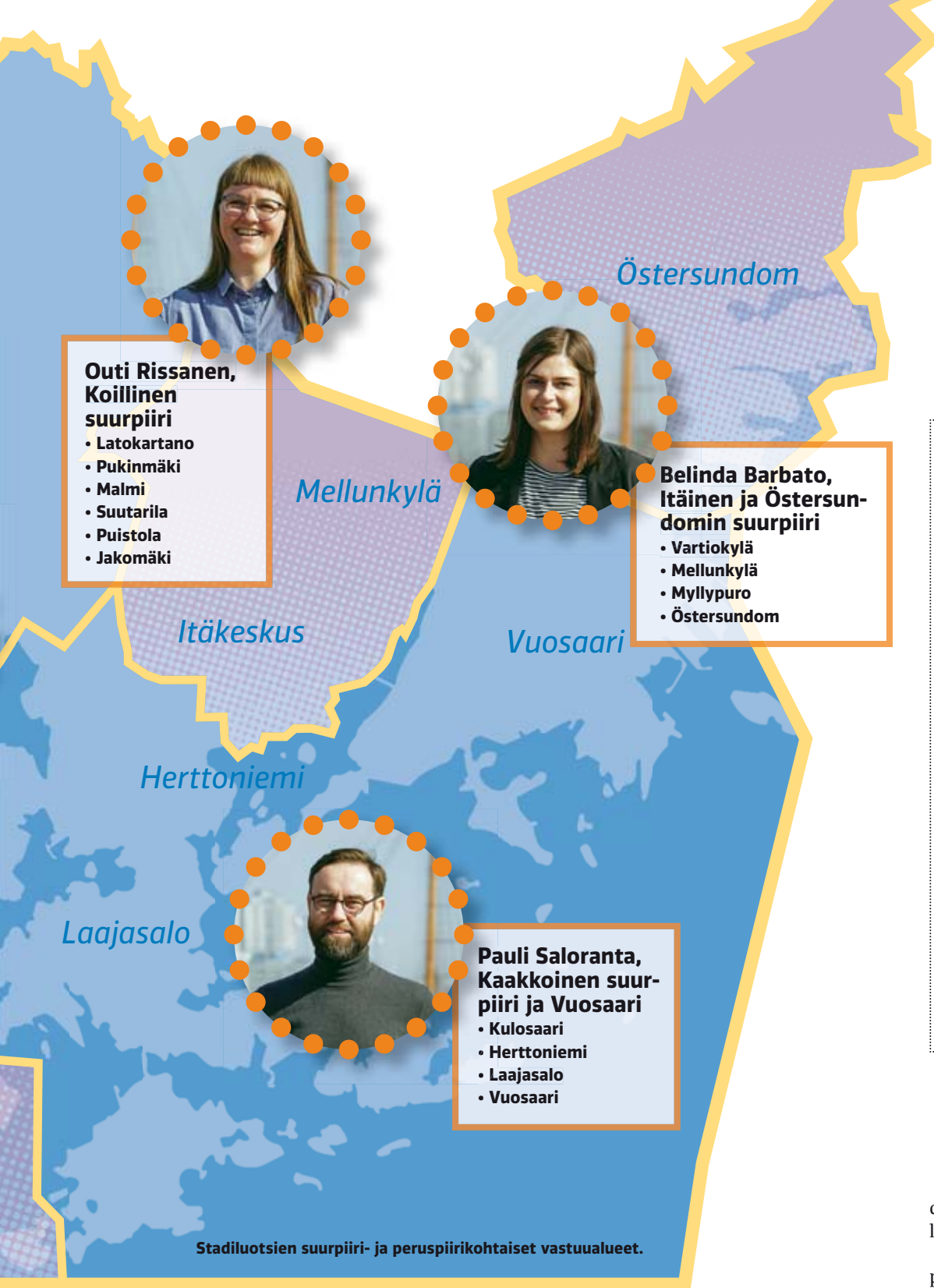
- Kallio
- Alppiharju
- Vallila
- Pasila
- Vanhakaupunki

Silja Lindblad,
Läntinen suurpiiri
(myös ruotsiksi)

- Reijola
- Munkkiniemi
- Haaga
- Pitäjänmäki

Jarkko Laaksonen,
Eteläinen suurpiiri

- Vironniemi
- Ullanlinna
- Kampinmalmi
- Taka-Töölö
- Lauttasaari

**Outi Rissanen,
Koillinen
suurpiiri**

- Latokartano
- Pukinmäki
- Malmi
- Suutarila
- Puistola
- Jakomäki

Östersundom

**Belinda Barbato,
Itäinen ja Östersun-
domin suurpiiri**

- Vartiokylä
- Mellunkylä
- Myllypuro
- Östersundom

Mellunkylä

Itäkeskus

Vuosaari

Herttoniemi

Laajasalo

**Pauli Saloranta,
Kaakkoinen suur-
piiri ja Vuosaari**

- Kulosaari
- Herttoniemi
- Laajasalo
- Vuosaari

Stadiluotsien suurpiiri- ja peruspiirikohtaiset vastualueet.

Tiedä ja osallistu

- ➊ Uusinta tietoa osallistuvasta budjetoinnista ja tapahtumista Helsingissä: osallistu.hel.fi
- ➋ Tietoa osallistamisesta ja vaikuttamisesta: hel.fi > kaupunki ja hallinto > osallistu ja vaikuta
- ➌ Jokaisella stadiluotsilla on Facebook-sivu, joka on nimetty Stadiluotsi Etunimi Sukunimi -kaavalla (esim. Stadiluotsi Outi Rissanen). Facebookista ja numerot.hel.fi-palvelusta löydät luotsien yhteystiedot.
- ➍ Stadiluotsien Twitter-tili: @stadiluotsit
- ➎ Stadiluotsien sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@hel.fi.

Kulttuuriareena Gloriassa järjestetään 25.10. tilaisuus, jonka aiheena on osallistuva budjetointi ja siihen osallistuminen.

daan työstettyä suunnitelmat, joista helsinkiläiset lopulta äänestävät toteutettavat.

”Ehdotusten tekeminen ja äänestäminen tapahtuvat osallistu.hel.fi-palvelussa. Sieltä saa lisätietoa ja siellä voi seurata ehdotusten etenemistä”, kertoo Verkka.

Osallistuva budjetointi alkaa tämän vuoden lopulla, ja äänestämään pääsee keväällä 2019. Onko sinulla ja tutuillasi jokin idea?

OSALLISTUVAAN budjetointiin voi tutustua vaikka pelaamalla osallistuvan budjetoinnin peliä syksyn aikana. Kuka tahansa voi järjestää pelitilaisuuden, ja stadiluotseilta saa siihen tukea.

”Tapasin eilen Malmilla järjestöjen edustajia, jotka innostuivat osallistuvan budjetoinnin pelistä. He tuumasivat, että sitä kautta toimijat tulisivat toisilleen tutuiksi”, kertoo stadiluotsi **Outi Rissanen**.

Voi olla, että samalla syntyy uusia yhteisiä ideoita siitä, mitä kaupunki voisi tehdä asukkaiden kanssa.

”Osallisuuteen kuuluu niin ajatus muiden näkemysten ymmärtämisestä kuin kuulluksi tulemisestä. Siinä on työmme laajempi merkitys”, summaa stadiluotsi **Pauli Saloranta** luotsien työn tarkoitusta. ■

Kirsi Verkka kehittää osallistuvaa budjetointia.

Myös stadiluotsien omat Facebook-tilit ja yhteinen Twitter-tili sekä puhelin ja sähköposti ovat käytössä. Kurkkaus Sarpon Facebookiin paljastaa, että Arabian alueella vanha spora eli raitiovaunu voisi jatkaa elämäänsä lisäasukastilana.

STADILUOTSIT odottavat innolla sitä, että pääsevät kertomaan kaupunkilaisille uudesta vaikuttamisen mahdollisuudesta, osallistuvasta budjetoinnista. Se on jo käytössä monissa suurkaupungeissa, kuten Pariisissa ja New Yorkissa.

Ideana on, että Helsingin kaupunki kohdentaa vuosittain 4,4 miljoonaa euroa kaupunkilaisten kehittämisehdotuksiin. Kaupunki on jaettu seitsemään alueeseen, ja kunkin alueen saama summa on suhteutettu väestömäärään.

”Kaupunkilaiset voivat ehdottaa, pitäisikö heidän kotikulmilleen rakentaa yhteisöpuutarha, palkata lasten liikuttajia välitunneille tai tehdä jotakin muuta uutta. Lopuksi jokainen pääsee äänestämään omia suosikkejaan”, osallistuvan budjetoinnin kehittämispäällikkö **Kirsi Verkka** kertoo.

Verkka korostaa, että osallistuvaa budjetointia tekevät kaupunkilaiset ja kaupunki yhdessä monessa vaiheessa - jotta hyvistä ehdotuksista saa-

Lisää liikettä

Liikkumisohjelman projektipäällikkö **Minna Paajanen** päätti tehdä ihmiskokeen. Arkeen alkoi tulla lisää askeleita hyvin pienillä muutoksilla.

① Mitä työhösi kuuluu?

Edistän ja toteutan työkseni Helsingin kaupungin Liikkumisohjelmaa, jonka tavoitteena on lisätä helsinkiläisten liikkumista arjessa. Pyrkimyksenä on tehdä siitä helppoa ja houkuttelevaa – ja palauttaa arkiliikunta luonnolliseksi osaksi jokapäiväistä elämää.

② Miten helsinkiläiset liikkuvat?

Lapsista ja nuorista 60–70 prosenttia kuuluu urheiluseuraan tai harrastaa liikuntaa viikoittain, ja aikuisistakin kolmannes liikkuu vapaa-ajallaan useita tunteja viikossa. Vapaa-ajan liikunnan lievästä lisääntymisestä huolimatta arkiliikuntamme on radikaalisti vähentynyt, pääsääntöisesti arkkeme kuluu istuen tai makuulla. Kaikkiaan vain noin 10–40 prosenttia eri-ikäisistä helsinkiläisistä liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Hissien, liukuportaiden, autojen ja muiden teknisten vempaimien myötä ihminen on vieraantunut liikkumisesta.

③ Mihin tarvitsemme Liikkumisohjelmaa?

Ohjelman tarkoituksena on lisätä helsinkiläisten kokonaisaktiivisuutta ja kannustaa ottamaan liikkuminen osaksi arkea. Monella saattaa olla sellainen käsitys, että pitää olla joku sali- tai seurajäsenyys ja liikkua vähintään kaksi tuntia kerrallaan, jotta on kelpo liikkuja. Näin ei kuitenkaan ole, vaan pienetkin muutokset arjessa ovat hyvä alku. Käve-

le portaita ja jää vaikka yhtä pysäkinväliä aiemmin bussista kuin yleensä. Vapaa-ajan liikunta ei korvaa arkiliikuntaa, vaan molempia tarvitaan. Helsingissä on paljon hyviä liikuntapalveluja ja olosuhteita liikkumiseen, kuten maailman suosituimmat kaupunkipyörät.

④ Mitä olet itse oivaltanut liikkumisesta?

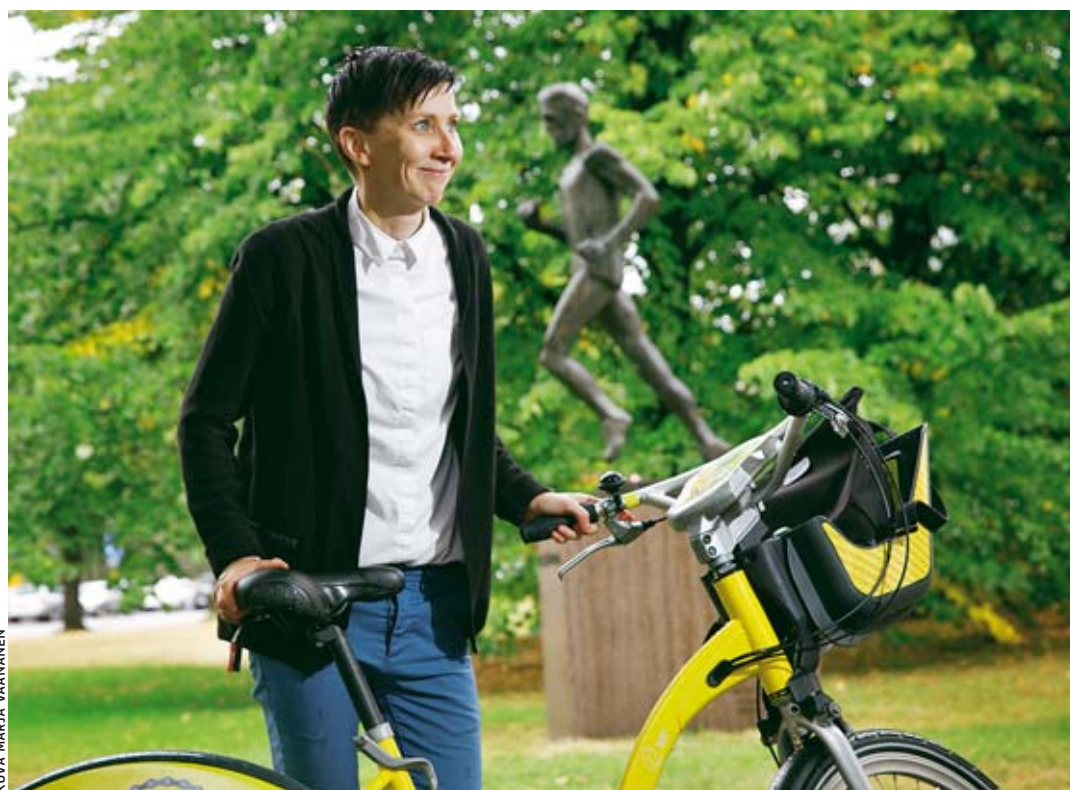
Aiemmassa työssäni istuin monissa kokouksissa joka päivä. Juttelin asiasta erään liikuntatutkijan kanssa ja hän huolestui istumisestani ja vähistä askelmääristäni. Päätin tehdä oman ihmiskokeen: aloin kiivetä portaat, kävellä tai pyöräillä kokouspaikkojen välit ja ylipäätään kiinnittää enemmän huomiota kävelemiseen. Päivittäin askelia alkoi kertyä 12 000 entisen 5 000 sijaan hyvin helposti, ilman että muutin elämäni mitenkään radikaalisti.

⑤ Millaisia terveisiä lähetät kaupunkilaisille?

Liikkuminen on tärkeä, mutta ei maailman ainoa asia. On tärkeää oivaltaa, että vähäinenkin liike on parempi vaihtoehto kuin ei liikettä ollenkaan. Liikkuminen on välttämätöntä ihmiskehölle, aivan kuten uni ja terveellinen ravintokin.

HETA ÄNGESLEVÄ

Liikkumisohjelma kuuluu Helsingin strategiaan kärkihankkeisiin vuosina 2017–2021.

Minna Paajanen polkee mielellään kaupunkipyörällä, kun hän siirtyy kokouksesta toiseen.

PERHEILLE

KUVA KONSTA LINKOLA

Kokeile uutta

KAUPUNKI tarjoaa perheille monenlaisia liikkumismahdollisuuksia. Lähde kokeilemaan erilaisia liikuntalajeja!

PERHEPALLOILUA järjestetään kolme viikossa Myllypuron Pallomyllyssä, jossa alle 9-vuotiaat voivat pelata yhdessä perheen kanssa. Tiistaisin kello 9.30–11.30 palloilu on maksutonta kaikille, tiistaisin kello 16–18 ja torstaisin kello 16–17 pelaamaan pääsee Pallomyllyn sisäänkäynnillä: aikuiset 3,50 e, muut 2 e ja lapset 1,50 e, alle 9-vuotiaat maksutta. Palloilua on 14.12. asti (ei 9.–11.10.).

LIIKUNTAHULINAT viihdyttävät perheitä loka-marraskuussa. Maunulan liikuntahallissa hulinoidaan lauantaisin 27.10–24.11. kello 9–10.30 ja Liikuntamyllyssä Myllypurossa sunnuntaisin 7.10.–25.11. kello 9–10.45. Tarjolla tempupisteitä, hulinaratoja ja hauskoja tapoja liikkua koko perheen voimin. Alle 9-vuotiaat pääsevät liikkumaan maksutta, muut 3,50 e maksulla.

KUVA KONSTA LINKOLA

HELSINKI LIIKKUU -tapahtumassa voi kokeilla uusia liikuntalajeja koko perheen voimin Allas Sea Poolin tiloissa Kauppatorin kupeessa 29.9. kello 11–17. Voit esimerkiksi pomppia Air-trackilla, osallistua ohjattuihin kuntoluhtikiin niin maalla kuin vedessä tai vahvistaa kehoasi joogastudiassa. Altaan tiloihin pääsee liikkumaan koko perhe maksutta, ja tapahtumaan osallistujat pääsevät myös allasalueelle alennettuun hintaan, kun mainitsevat lipunoston yhteydessä "Helsinki liikkuu 18". Tällöin sisäänkäyntihinta on aikuisilta 12 e ja lapsilta 4 e.

Lisätietoa kaupungin liikuntatarjonnasta: hel.fi/liikunta ja facebook.com/helsinkiliikkuu

Liikkumaan lomalla

SYYSLOMAVIIKOLLA järjestetään Itäkeskuksen uimahallissa (Olavinlinnantie 6) vesiliikuntapäivä 14.10. kello 13–17. Kävijöille on tarjolla esimerkiksi iso vesiliikuntarata Wibit Aquatrack. Lysti maksaa normaalin sisäänkäsyn verran (2,50–5,50 e).

Töölön kisahallissa (Paavo Nurmen kuja 1 C) puolestaan vietetään EasySport-viikkoa 15.–19.10. kello 11–14. Erilaiset liikuntatipisteet on suunnattu alakouluikäisille. He pääsevät sisään normaalilla sisäänpääsymaksulla (1,50 e).

KUVA HELSINGIN KAUPUNKI

Menoksi

KUVA EETU AHANEN

Markkinoilla on myynnissä muutakin kuin silakkaa, käsitöistä lähtien.

Makuelämys viime markkinoilla.

Ohjelmaa

STADIN Silakkamarkkinoiden avajaispäivänä 7.10. kuullaan pormestari Jan Vapaavuoren esittämä kaupungin tervehdys kello 11. Perinteinen silakka-raati kokoontuu kaupungintalon ravintolassa, jonka salissa on samaan aikaan yleisölle merellinen ruokatori. Lähes parikymmentä kirkkovenettä kansainvälisin miehistöin soittaa Silakkasoudun puhtaiden vesien hyväksi Finlandia-talolta Kauppatorille ja mittaa matkalla veden näkösyvyyttä, jonka avulla arvioidaan meren tilaa. Kahvila- ja ruokamyymälät palvelevat Kauppatorilla kello 7–19. Seija Vesterinen esittää merellistä haitarimusiikkia. Meripartiolippukunta rantautuu ykkösaluksellaan Keisarinluodonlaiturille, jolta voi kurkistaa alukseen ja osallistua partiotaitokilpailuun. Tapahtumateltassa on koko päivän ohjelmaa, muun muassa Itämeren tohitorit pitävät siellä vastaanottoa kello 13–15.

Kalaleipäsiä on moneen makuun.

KUVA EETU AHANEN

Markkinoilla uutta ohjelmaa

STADIN Silakkamarkkinat tuovat vilskettä Kauppatorille ja sen lähialueille 7.–13. lokakuuta. Tarjolla on tuttuun tapaan silakka- ja syyskesonkituotteita, mutta myös uudenlaista ohjelmaa vesiviljelyn esittelystä kuivamelontaan. Tapahtumateltasta pystytetään ensi kertaa parkkipaikoilta vapautuneeseen tilaan Keisarinluodonlaiturille.

”Teltan lasiseinien ansiosta meritunnelma välittyi hyvin. Pop-up-ravintolan kokit loihitivat silakka-annoksen uudenlaisin tavoin ja antavat vinkkejä yleisölle. Ohjelmaa on koko perheelle, kuten akvaariossa uiviin Itämeren kaloihin tutustumista, ötököiden tutkimista mikroskooppilla, kalapostikortin tuunausta ja merieliövisä. Teltassa on luvassa syksyn ihanimmat toritanssitkin”, kertoo markkinoiden tuottaja **Annika Rantanen**.

Tärkein rooli tapahtumassa on toki kalastajilla, joita on ilmoittautunut mukaan 30. Heitä saapuu Ahvenanmaata myöten myymään tuhansia ki-

loja silakkaa ja kilohailia.

”Yksi tapahtuman tavoitteista on tukea kalastajien elinkeinoa. Markkinoilla tuodaan esille sitäkin, että Suomen ensimmäinen kestävä kalastuksen sertifikaatti on myönnetty Itämeren silakan ja kilohailin kalastukselle.”

Ohjelmassa näkyy muutenkin meren ja ympäristön suojelu. Tarjolla on muun muassa jätevesineuvontaa veneilijöille ja asukkaalle sekä vesitutkimuksen esittelyä. Ruokahävikkidominopelin avulla saa ideoita siihen, millaisia ruokia pystyy kokaamaan ylijääneistä ruuista. Markkinaväki voi myös kokeilla taitojaan muovilajittelutestissä ja kysyä jokitalkkarilta vinkkejä kalastuksesta.

YLEISÖ pääsee kurkistamaan useisiin aluksiin. Esimerkiksi suurissa perinnepurjelaivoissa on kaikkina markkinapäivinä avoimet ovet.

”Niissä on tarjolla tarinoita ja tietoa perinnepurjelaivoilla purjehtimi-

sestä sekä herkullista lohikeittoa.”

Vanhan ajan tunnelmaa torille tuovat myös kaupunginmuseon työntekijät, jotka pukeutuvat 1700-luvun roolihahmojensa mukaisesti avajaispäivän sunnuntaina. Museon muusta markkinaohjelmasta kerrotaan viereisellä palstalla.

Markkinoilta saa silakkaa mitä erilaisimmin maustein, esimerkiksi Kauppahallista suklaasilakkoita, mutta tarjolla on myös sirkoja ja sienifarmin tutustumista.

Maan vanhimpiin perinnetapahtumiin kuuluvia silakkamarkkinoita on järjestetty Helsingissä vuodesta 1743. Nykyisin markkinat järjestää Helsingin kaupungin Tukutori.

Silakkamarkkinat ovat avoinna sunnuntaista perjantaihin 7.–12. lokakuuta kello 7–19 ja lauantaina 13. lokakuuta kello 7–15, joskin tapahtumateltta aukeaa päivittäin kello 9.

TIINA KOTKA

Lisätieto: stadinsilakkamarkkinat.fi

Hei me ommellaan!

KAIKILLE avoimiin ja maksuttomiin ompelulaneihin kokoonnutaan korjaamaan, pienentämään tai suurentamaan vaatteita ja muita kangastuotteita Kanneltalon aulaan 5.10. kello 18–24. Käytössä on ompelukoneita ja saumureita. Lainauskärystä saa kirjastokortilla teemaan sopivaa kirjallisuutta.

KUVA PIXAPAY

Banjopunkkia

BASKERY eli Los Angelesissa asuven ruotsalaislähtöisten siskosten bändi tulee tärisyttämään Malmitalon lavaa 26.9. kello 19. Lempinimellä "Queens of Banjo Punk" tunnetut siskokset antavat countrylle, folkille ja rokille uusia ulottuvuuksia epätavallisilla instrumenttivalinnoilla ja vauhdikkaalla esiintymisellään. Greta Bondesson – banjo, kitarat, ryt-

misoittimet, laulu, Stella Bondesson – kontrabasso ja laulu, Sunniva Bondesson – kitarat ja laulu.
Liput 21,50 e, lippu.fi.

Baskery

KUVA JIRO SCHNEIDER

NÄYTTELY

Our Urban Living Room

KUVA COBE

Urbaani olkkari

MIKÄ tekee julkisesta tilasta olohuoneen vai tekeekö mikään? Laiturin olkkarinäyttely pohtii julkisen tilan roolia ja esittelee Helsingin ja Tanskan versioita urbaanista olkkarista. Our Urban Living Room -näyttelykokonaisuus perustuu tanskalaisen arkkitehtitöimisto Coben projekteihin ja kirjaan. Esillä on myös Helsingissä käynnissä olevia hankkeita, joissa on erityisesti huomioitu kaupunki asukkaidensa olohuoneena ja olotilana. Näyttely on avoinna Info- ja näyttelytila Laiturilla (Narinkka 2, Kamppi) 30.11. saakka. Esille tulee myös 1.–30.11. *Helsinki High Rise* -näyttely. Laituri suljetaan 30.11. ja kaupunkiympäristön uusi osallisuustila Brygga avataan keskustakirjasto Oodissa joulukuun alussa.

Lisätietoa: hel.fi/laituri

Les collections, 2018

KUVA © ULLA JOKISALO

Kuvakertomuksia

ULLA Jokisalo on ottanut näyttelynsä lähtökohdiksi uusien ja vanhempien teosten vuoropuhelun sekä taiteilijanvapauden näyttelyssään *Kuvitelmaa vapaudesta*. HAM Helsingin taidemuseossa on esillä noin 60 teosta tältä vuodelta ja 6 museon kokoelmissa olevaa taiteilijan teosta vuosilta 1983–2001. Jokisalon työskentelytavalle on ominaista kertomuksellisuus, ja jokainen teoskokonaisuus onkin itsenäinen otsikoitu kertomuksensa. Teosten tekniikat vaihtelevat. Näyttely jatkuu 27.1.2019 saakka, liput 0–12 e.

OPASTUS

Tieto kasvaa kävellessä

KAUPUNGINMUSEO järjestää opastettuja kävelyjä, joista seuraava on 26.9. kello 17–19 teemalla *Sodan arki työläiskaupunginosassa*. Aidoilla tapahtumapaikoilla tutustutaan elämään Pitkäsillan pohjoispuolella ensimmäisen maailmansodan vuosina, jolloin viina virtasi, puukot heiluivat ja kouluja otettiin kasarmeiksi. Lähtö Kirstinkuja 4:stä, 10 euron osallistumismaksu maksetaan kortilla paikan päällä, ilmoittautumiset www.kaupunginmuseo.fi > Näyttelyt ja tapahtumat. Samasta osoitteesta saa tietoa museon muis-

KUVA © HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / RAFAEL ROOS 1916

Sodan arki työläiskaupunginosassa -kävely.

takin teemakävelyistä, kuten Keisarin Helsinki -arkkitehtuurikävelystä (27.9. kello 17–19, 10 e) ja Kummituskävelystä (28.9. kello 17–18.30, 10 e).

TANSSI

Kohti euforiaa

DANCE on abstrakti tanssiteos, joka tavoittelee vapautta ja euforiaa toisten koreografian avulla. Kuudelle naistanssijalle sävelletty ja koreografoitu esitys muodostaa tanssin, musiikin ja valon hengittävän virran. Koreografia on Anna Maria Häkkisen, tanssijoina ovat Hanna Ahti, Anna ja Maija Mustonen, Saara Norvio, Anna Torkkel ja Soile Voima. Esitykset ovat Stoassa 10. ja 12.10. kello 19, 14.10. ja 21.10. kello 15, 16.10. ja 19.10. kello 19, kesto n. 1 h, liput 16,50–28 e, lippu.fi. Teosalustus 12.10. kello 18.15–18.45 Café Stoassa, Taiteilijatapaaminen 19.10. esityksen jälkeen teatterisalisassa.

KUVA ERNEST PROTASIEWICZ

Dance

VALOTEOS

Öljysäiliö 468

KUVA LAURI ROTKO

Astu valoteokseen

LYHDYN tavoin loistavassa valomaisemateos *Öljysäiliö 468*:ssa on avoimet ovet 22.–23.9. ja 29.–30.9. sekä 6.–7.10. kello 18–21. Valotaiteilija Tapio Rosenius suunnitteli teoksen vanhaan Kruunuvuorenrannassa olevaan öljysäiliöön. Seinämiin poratut uusia rei'istä loistavat illan tulen ledvalot. Vierailijoiden käytössä on Saaristolaiivastonkadun pohjoispäässä oleva parkkialue, josta on noin 400 metrin matka teoksen luo.

Herra Puntila, oletan?

KAUPUNGINTEATTERI on tuonut vauhdikkaan tulkinnan Bertolt Brechtin ja Hella Wuolijoen klassikosta *Herra Puntila ja hänen renkinsä Matti* suurelle näyttämölle. Kari Heiskanen ohjauk-

sessä kuvaus ailahtelevan ja viinaanmenevän herran sekä terävä-älyisen palvelijan suhteesta saa ylettömiä ja äkillisiä käänteitä, joissa musiikkilakin on roolinsa. Päärooleissa nähdään

Pertti Sveholm (Herra Puntila), Antti Peltola (Matti) ja Anna-Riikka Rajanen (Eeva). Muusikkona ja säveltäjänä on toiminut Arttu Takalo, koreografina Johanna Elovaara ja pukusuunnittelijana Tiina Kaukanen. Lavastus on Markku Hakurin. Liput 20–45 e, Helsingin Kaupunginteatterin lipunmyynti, p. 09 394 022, hkt.fi ja Lippupiste, p. 0600 900 900.

Herra Puntila (Pertti Sveholm, oik.) ja hänen renkinsä Matti (Antti Peltola) sekä Eeva (Anna-Riikka Rajanen).

Amos Rex huikaisee

KUN astuu taidemuseo Amos Rexin näyttelytiloihin, imeytyy osaksi digitaalisia taideteoksia, joita taiteilijakollektiivi teamLab on toteuttanut. Osallistujat pääsevät luomaan itsekin hahmoja ja ne

alkavat elää teoksessa omaa elämänsä ja reagoida toisiinsa sekä kävijöihin. Jo rakennuksen arkkitehtuuri sisältä ja ulkoa on kokemisen arvoinen. Liput 0–18 e. Lisätietoa: www.amosrex.fi

teamLab

KUVA AMOS REX

MUSIIKKI

Soweto Gospel Choir

KUVA ZACH CLAUDE

Toivon sanomaa

SUOSITTU Soweto Gospel Choir saapuu Savoy-teatteriin Etelä-Afrikasta mukanaan tärkeä viesti rauhasta, toivosta ja ilosta Nelson Mandelan hengessä. Kuoron ohjelmisto on yhdistelmä gospelia, negrospirituaaleja, regaeta ja popmusiikkia, tanssia unohtamatta. Esitykset ovat 9.11. kello 19 sekä 10.11. kello 15 ja 19, liput 10–67 e, lippu.fi.

KUVA HARRI HINKKA

Dave Lindholm

Minä ja hän

MAESTRO & Minä -klubi-iltaan Holle Holopaisen haastateltavaksi saapuvat muusikko Dave Lindholm ja valokuvaa- ja musiikkitoimittaja Risto Vuorimies. Vuotalossa on luvassa ainutlaatuinen ilta akustisen musiikin ja tarinoinnin parissa. Ilta liittyy Vuotalon gallerian näyttelyyn, jossa on Risto Vuorimiehen Love Records -levy-yhtiölle ottamia valokuvia. Vuosalin ovet avataan 29.9. kello 18.30, ohjelma alkaa kello 19, liput 12/15 e, kesto n. 2 h, A-oikeudet.

FESTIVAALI

Vietetään fiestaa

KOKO perheen monikulttuurinen ja maksuton Kolibri Festivaali tarjoilee hengästyttävän määrän tanssia, teatteria, musiikkia, arkkitehtuuria, leikkejä ja työpajoja Malmitalossa 7.10. kello 11–17.

Portugalista saapuu huipuvieraaksi Yara Kono, yksi ansioituneimmista taiteilijoista lastenkirjallisuuden alalla.

Lisätietoa: www.kolibrifestivaali.org

KUVA NATALIE PURSCHWITZ

PIIPAROS YARA KONO

MUKSUILLE

Askartelemaan

STOASSA askarrellaan 29.9. kello 14–16 WAUH – marionettieläimiä -työpajassa, jossa nukkerakentaja ja rekvisiitööri Piipa Toivonen opastaa marionettieläinten saloihin. Pajaan kuuluu leikkilinen intro. Ikäsuositus 4+, vapaa pääsy.

Vähän ällää

PALJON rakkautta ja vähän ällää on luvassa, kun Hakaniemen toripulu Puluboi lennättää kuulijansa tapaamaan ystäviään *Puluboin ja Ponin lauluja* -konsertissa 29.9. kello 16 Stoassa (liput 6 euroa, lippu.fi/stoa, Lippupiste). Lavalla ovat Jani Karvinen – Puluboi, Helena Haaparanta – Poni, laulu, Maija Ruuskanen – Minimilla, piano & laulu, Jeremias Ijäs – basso & laulu, Ville Salminen – kitarat & laulu sekä Markus Malin – rummut. Kesto n. 1 h, ikäsuositus 4+.

MUKSUILLE

Fragile forms

KUVA NATALIE PURSCHWITZ

KUVA YAIR MEYUHAS

Scarabeo, Angels and the Void

Perheille ilmaisohjelmaa

SYKSYLLÄ on Annantalossa maksutomia koko perheen Sunnuntaitreffejä.

Niissä osallistutaan työpajoihin ja nautitaan esityksistä. Ohjelmassa on esimerkiksi 23.9. Grus Grus Teatterin esitys *Koivuhiiri ja päästäinen* (ikäsuositus 4–10-v.) ja työpajat 30.9. MACHiNENOiSY: Fragile Forms (7+), 7.10. Nukketeatteri Taiga-Maton Viikingit varjoissa (6–12-v.), 14.10. LEK SAK / Leikkiasia (5–12-v. autismin kirjon lapset) ja 28.10. Usko tai älä – talo täynnä työpajoja (alle 9-vuotiaat aikuisen kanssa). Osaan treffeistä on ennakoilmoittautuminen (annantalo.fi/tapahtumat).

Lisäksi vauhdista, äänistä ja liikkeen riemusta nautitaan sanattomassa kaikenikäisille sopivassa Andrea Costanzo Martinin koreografiaan pohjautuvassa esityksessä, joka on mitä mainioin nykytanssin ensikokemukseksi. *SCARABEO, Angels and the Void* -esitys on maksuton, mutta ennakoilmoittautuminen vaaditaan (annantalo.fi). Esitykset ovat 9.10. kello 18 ja 13.10. kello 14, suositusikä 7+.

Usko tai älä

KUVA MAURITTAHONEN

Lukijakilpailu

KUVA PIETINEN AARNE OY / HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Vastaus viime kysymykseen

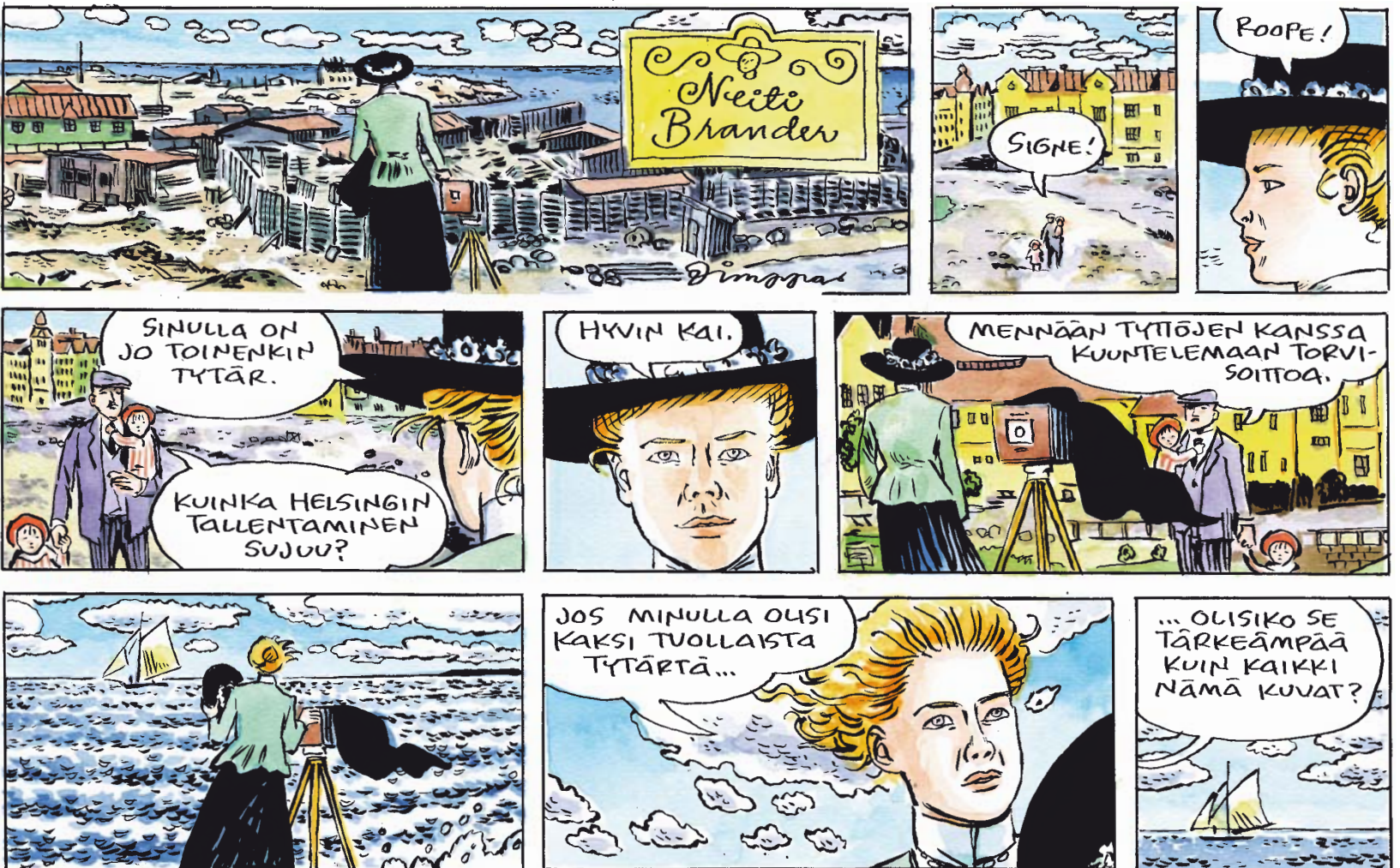
VIIME kysymyskuvassa oli 1930-luvun vaalea funkkisarkkitehtuuria edustanut kahden pylvään koristama rakennus. Se löytyy Kaivopuistosta Itäisen puistotien varrelta. Viron valtio osti suuren tontin Kaivopuistosta vuonna 1919. Puolet tontista myytiin, jolloin pystyttiin rakentamaan jäljelle jääneelle puolikkaalle lähetystörakennus, joka valmistui vuonna 1933 ja oli virolaisten isännöimä vuoteen 1940. Neuvostoliitto hallitsi rakennusta 1960-luvun lopulle. Rakennus siirtyi vaihtokaupassa Suomen valtiolle, joka myi sen Bulgarialle 1978. Viron itsenäistyttyä uudelleen sai Viron valtio vanhan lähetystörakennuksensa takaisin. Avajaisjuhllaisuudet Kaivopuistossa järjestettiin joulukuussa 1995.

MARTTI HELMINEN

LUKIJAKILPAILUSSA kysytään tällä kertaa: **Missä päin Helsinkiä tämä kuva on otettu liki 70 vuotta sitten?** Kuvassa on kadonnutta kaupunkia. Kaupunkikuvaa hallinnut näyttävä kulmarakennus purettiin 1960-luvulla.

VASTAUKSET pyydetään lähettämään 25.10. mennessä sähköpostilla (helsinki-info.lukijakilpailu@hel.fi) tai postitse (Helsinki-info, Lukijakilpailu, PL 1, 00099 Helsingin kaupunki). Mainitsettehan postiosoitteenne, jos haluatte osallistua kirjapalkinnon arvontaan.

Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Marjukka Ankkuriniemi** – onnittelemme! Kirjapalkinto on lähetetty voittajalle. Kiitos kaikille osallistuneille!

Timo Mäkelän sarjakuva Neiti Brander kertoo helsinkiläisestä valokuvaajasta Signe Branderista (1869–1942). Osa 14.

Amos Rex har lekfull bakgård

NUTIDSKONST, konst som sprudlar av livsglädje och konst som manar till eftertanke. Amos Rex har etablerat sig i och under kulturmärkta Glaspalatset och helsingforsarna har återtagit platsen till sitt hjärta. På torget bakom byggnaden är

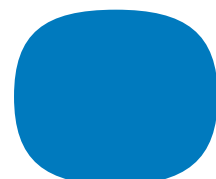
de lekfulla konstruktionerna som samtidskonst i sig, utställningarna är möten mellan det förgångna, samtiden och framtiden. Först ute är konstkollektivet teamLab med säte i Tokyo, i februari tar surrealisten René Magritte plats. Bakom Amos Rex står föreningen Konstsamfundet som grundades av Amos Anderson, bakom arkitekturen i till-

FOTO LEIF WECKSTRÖM

och ombyggnaden står arkitektbyrån JKMM. Amos Rex är öppet alla dagar utom tisdagar.

Svenskasidor

De svenska skolorna bågner av barn och trenden är att elevunderlaget fortsätter växa. Linjedirektör **Niclas Grönholm** betecknar problemet som positivt.

FOTO LEIF WECKSTRÖM

FOSTRAN OCH UTBILDNING

”Vi har ett positivt problem”

DET är i synnerhet i det norra distriktet som omfattar skolhusen i allt från Månsas och Åshöjden till Staffansby och Kottby som trängseln är stor.

”Det är väldigt trångt i skolorna och vi behöver finna en lösning inom en snar framtid, kanske redan i höst”, säger **Niclas Grönholm** som är direktör för den svenska servicehelheten inom fostran och utbildning. I det här skedet vill han inte gå in på olika alternativ för att råda bot på trängseln men klart är att det måste bli fråga om att organisera om i norra distriktet.

Som bäst renoverar man grundligt Minerva i Tölö och eleverna som arbetat i tillfälliga byggnader intill Sand-

udds badstrand återvänder till Apollologatan i oktober. I skolhuset öppnar ett nytt svenskt daghem, Apollo.

”Det uppstår många nya daghemplatser också på Drumsö då nybygget vid Storsvängen färdigställs inom ett par år. Om några år ska man dessutom renovera det nuvarande svenska skolhuset på Drumsö enligt våra behov”, säger Grönholm.

I långsiktplanerna ingår reserveringar för daghem i Fiskehamnen och enhet med dagvård och eventuell skola i Kronbergsstranden. Grönholm poängterar att planerna för såväl Fiskehamnen som Kronbergsstranden inte är aktuella inom kort utan det

handlar om 5–10 år.

I årskurserna 1 till 9 växer det sammanlagda elevunderlaget årligen stadigt med ungefär hundra och det sätter i förlängningen tryck även på gymnasiernas utrymmen.

”Vi har ett positivt problem”, säger Grönholm samtidigt som han påpekar att det växande antalet barn även ökar behovet av behöriga barnträdgårdslärare och klasslärare.

”I synnerhet i fråga om att få behörig personal till daghemmen är läget allvarligt. Jag hoppas att man inom politiskt håll ska inse hur svår krisen är. Det här problemet är inte nytt.”

Arbetet med att implementera

den nya läroplanen går i höst in i ett skede då den nya typen av utvärdering och bedömning av elever införs. ”Bedömningen av lärprocessen hos eleven ska vara fortlöpande och målet är att man ska våga lämna bort en del betyg. Elevens egen utvärdering av sig själv är en väsentlig ingrediens i helheten, och ny praxis ska ge också föräldrarna en större roll.”

Höstlovet i de svenska skolorna är 18–19 oktober. ”Den svenska sektionen har kvar viss självbestämmanderätt, och därför sammanfaller inte höstlovet med de finska skolornas. En del gillar ett kort höstlov, andra skulle önska ett längre.”

SENIORER

Festival, dans och blues

SENIORER, pensionärer och alla som är lite äldre är målgruppen när seniornätverket ställer till med seniorfestival. Arbis sjuder av program, dans, musik och föreläsningar. Medverkande är Birgers Ragtime Band och bland andra skådespelaren Riko Eklundh (bilden). Seniorfestival 6.10 kl. 12–16. Inget inträde! Arbis bjuder föresten också på Seniorsurf på Stoa, nyttig info om smarttelefoner och pekplattor.

Inom ramen för seniornätverket finns även möjlighet att höra om Svenska teaterns regnbågsfärgade historia. Riko Eklundh berättar och guidar runt i huset 15.11. Förhandsanmälan hos

regnbagsankan@regnbagsankan.fi.

Liv, död och elakheter är rubriken för en blueskonsert med B.S.T.O.Band 2.10 kl. 14–16 i Nordhuset. Pausgympa, infotorg och kaffe. Seniornätverket finns på Facebook.

Seniorprogram i regi av samrådet för de elva svenska pensionärsföreningarna i Helsingfors som ordnar bland annat seniorträff på Café Esplanad, 2.10 kl. 14 medverkar journalisten Inger Jägerhorn. Kvällar för danslystna och musik till levande orkester på AV på Annegatan 26 både 17.10 och 14.11. Svenska dagen, 6.11, firas på G18 med professor Henrik Meinander som festtalare.

Riko Eklundh

I KORTHET

KATTFNATT OCH TROLLSVANS

Höstens Rimjam, ordlekar för barn mellan 1 och 5 år i sällskap av vuxen enligt följande: 29.9 Rusa kuta spring på Månsasgården, 13.10 Kattfnatt och lejonvrål i Berghälls bibliotek, 27.10 Kattfnatt och lejonvrål på bokmässan i Helsingfors (Obs mässinträde för över 7 år), 3.11 Spökdans och trollsvans i Östra centrumets bibliotek, 10.11 Spökdans och trollsvans i Malms bibliotek och 24.11 Mums vitamin – blå medicin på Richardsgatans bibliotek. Start kl. 15.

MAMMA MU OCH KRÅKAN

Mamma Mu och Kråkan har nypremiär med Barnens estrad som spelar i Nordhuset den 28.9 kl. 18. 3–6 åringar med vuxen.

ÄLVOR OCH LITEN FARBROR

Lördagsgodis 13.10 kl. 13 är ÄlvCirkus och både skuggteater och experimentell elektronisk musik för barn mellan 3 och 8 år. 27.10 kl. 13 ger Unga Teatern Sagan om den lilla farbrorn. För 3–6 åringar. I Lilla Luckan i köpcentret Forum.

VEM?

Åbo svenska teater på Annegården med barnpjäsen Vem? som bygger på Stina Wirséns böcker om nalle, katten och kaninen. 10.11 kl. 13 respektive 15, fribiljetter i aulan en timme tidigare.

BERÄTTELSE 1-2-3-4

Teater Viirus gästspelar Nordhuset 15.10 kl. 9.00 respektive 10.30 med "Berättelser 1-2-3-4" som handlar om att underhålla sig själv när mamma och pappa vill sova. För 3–6 åringar tillsammans med vuxen. Inget inträde, obligatorisk förhandsanmälan, siw.handrooskelekay@hel.fi.

BARNFEST I MALM

Familjefest i Malms kulturhus 10.11 kl. 12–16 med trollkarlen Alfredo, Arne Alligator, Muminrollet, Teater Tapir som ger pjäsen Myrabell samt sagoverkstad. Inget inträde.

Kulturinformatören Johanna Kumpulainen trivs med jobbet.

KULTURINFORMATÖREN

Ta vara på utbudet – det finns

JOHANNA KUMPULAINEN har överblick och insikt i det mesta som händer på svenska inom kultur, idrott och ungdom.

Hon jobbar med information och marknadsföring av svenska evenemang i regi av staden. Hon ger synlighet och strävar även att koordinera mellan stadens olika instanser som producerar program och happenings på svenska inom kultur, idrott och ungdom.

"Det ordnas mycket och mycket och ofta uppbärs inget inträde enligt tanken att alla ska kunna ta del av evenemang som Helsingfors står bakom. Mycket riktar sig i synnerhet till barn och seniorer. Målet är att så många som möjligt ska njuta av det fina utbudet", säger Kumpulainen, som arbetar som kommunikationsplanerare på Kultur- och fritidssektorn.

Till den här sektorn hör allt från stadsbiblioteket och stadsmuseet

till HAM, det vill säga konstmuseet medan idrotten innefattar motions- och friluftstjänster och så ingår ungdomsarbetet.

Kumpulainen är infödd helsingforsare och idag bosatt i Brunakärr. Till Helsingfors stad kom hon 2010 efter en lång karriär med marknadsföring och kommunikation inom den privata IT-sektorn.

"Jag hann också med ett par år på underbara kulturcentret Retretti som tyvärr inte klarade sig ekonomiskt och för sju år sedan kom jag till mångkulturella Caisa som förresten nyligen har flyttat till fantastiskt fina lokaler i Elantos gamla brödfabrik i Sörnäs", säger Kumpulainen och påpekar att andra kulturhus i stadens regi är Annegården, Savoyteatern, Malms kulturhus, Nordhuset, Stoa och Gamlasgården.

Hon stortrivs med att informera och marknadsföra svenskspråki-

ga program, ett viktigt uppdrag som också handlar om att bygga upp nätverk och se till att saker blir gjorda.

"Helsingfors stads strategi är att värna om tvåspråkigheten och mitt mål är att ge synlighet åt svenskt inom kultur, idrott och ungdom. I dag är verksamheterna splittrade och jag strävar att skapa en mall som sammanfattar på ett överskådligt sätt", säger hon och fortsätter:

"I jobbet kan det även handla om att fästa uppmärksamhet vid vikten av tänka på svenska när man planerar och genomför projekt."

Kumpulainen vill ha respons och önskemål av de svenskspråkiga helsingforsarna.

"Skriv gärna e-post. Då når ärendet garanterat fram. Telefon går lika bra men jag är inte alltid anträffbar."

Ta kontakt på antingen johanna.kumpulainen@hel.fi eller 09 310 37510.

Författare i samtal

NÅGRA av årets uppmärksammade aktuella författare, Emelie Enckell, Tuva Korsström, Peter Sandström och Michel Ekman skildrar sina föräldrar i sina nya verk och besöker Arbis 21.11 för att delta i ett samtal som leds av författaren och litteraturkritikern Pia Ingström.

Författare på Arbis även när bland andra Carl Fredrik Sandelin berättar 3.10 om sin bok om släkten Hackman och staden Viborg samt genom serien Öppet rum för poesi. Tua Forsström medverkar 11.10. Författare och litteratur

stort i fokus även på Helsingfors bokmässan 25.–28.10.

FOTO LEIF WECKSTRÖM

Pia Ingström

Danny i samtal med Bettina

DEN FINSKA schlagerens "grand old star" Danny, alias Ilkka Lipsanen, fyller 75 och menar att det är dags att lägga av. Men först åker han på turné och gästar Nordhuset för att samtala med Bettina Sångbom. Danny har finlandssvenska rötter och samtalet går förstås på svenska. 9.11 kl. 19.

Ted Gärdestad (1956–1997), den svenske musikern som med brodern Kenneth gett oss låtar som "Jag vill ha en egen måne" och "Himlen är oskyldigt blå" gästspelar Nordhuset i form av en musikalisk kväll. 13.10 kl. 19 inom ramen för Hurrikubi.

FOTO PETRI KOKKO

MINA KVARTER

FOTO LEIF WECKSTRÖM

Staffan Bruun
tvekar inte:
Tölö är bäst.

Tölö i själ och hjärta

TÖLÖ, svarar Staffan Bruun bestämt på frågan om var hans favoritkvarter ligger. Författaren och journalisten är visserligen född på Högbergsgatan 19, en vacker och värdefull byggnad som hans morfars farfar, Alfred Kihlman lät bygga och han var bara ett år när familjen flyttade till Tammelund.

"Jag gick i folkskolan i Hertonäs. Skolan hade utedass på gården. Sedan flyttade vi till Kaserngatan och jag fortsatte min skolkarriär i Lönkan på Tölötorg. Jag tog fyrans spårvagn till Glaspalatset och fortsatte med femman till Tölötorg. Att det blev Lönkan och inte Broban eller Norsen som låg närmare, berodde på att min äldre bror Niklas gick i Lönkan. Tölö och dess urbana kvarter kom in i min vardag redan i mitten av 1960-talet också för att jag spelade fotboll inom HIFK som tränade i närheten av Sandudds badstrand. Och när jag läste journalistik låg Svenska social- och kommunalhögskolan kvar på Topeliusgatan", berättar Bruun.

Tölö, både Främre och Bortre, hör till stadsdelar med trogen befolkning.

Bruun och hustrun Meri flyttade till Museigatan för ett kvartssekel sedan och paret har inga planer på att flytta.

"Varför skulle vi det. Det finns inget bättre än Tölö. Det skulle inte falla mig in att lämna våra härliga hemkvarter för till exempel området söder om Bulevarden."

"I vårt hus har många bott i evigheter men vi har också nyinflyttade som glädjande ofta är barnfamiljer. Det är härligt att Tölö hålls levande. Under årens lopp har alldeles för många små privata butiker fått stänga, för att inte tala om alla biografier som försvann. Det gäller förstås hela Helsingfors, men här i Tölö fanns allt från legendariska Cinema till Adlon, Axa, Corona och Ritz."

När Staffan Bruun ska lista Tölöbyggnader som har speciell betydelse för honom är det ingalunda Operan eller Musikhuset som han vill hylla.

"Mina hus i Tölö är de stora arenorna för ädla sporter, Olympiastadion, Ishallen och fotbollsstadion. Jag vad med och delade ut programblad

när Ishallen invigdes 1966."

Bruun är aktuell med sina memoarer från åren på HBL och arbetar igen på en ny bok. Han är ännu inte redo att berätta vad den ska handla om men skriver varje dag från nio till ungefär tolv ett då han tar lunchpaus tillsammans med hustrun.

"Då går vi på kaffe och tilltugg till Tölötorg eller kafé Regatta. När vi tar en promenad blir det ofta i riktning mot Edesviken och runt begravningsplatsen eller längs stranden till Mejlans och Fölisön. Alternativet är att varva Tölövikens."

På frågan om vad han efterlyser i Tölö tvekar han inte: "Klassiska Tölökrogar i all ära men det vore trevligt med ett mångsidigare utbud av restauranger."

I linje med ovanstående ser Bruun närmast häpen ut över frågan om tips till trevliga ställen att duka upp med havd picknick. "Vad i all sin dar, varför skulle jag släpa på mat och dryck när jag kan slå mig ned på en servering."

I KORTHET

MISSA INTE SVENSK GUIDNING

Stadsmuseet och HAM, det vill säga stadens konstmuseum, arrangerar gratis guidade turer på svenska i respektive museum. Stadsmuseet första tisdagen i månaden kl. 17–18, på HAM ingår turen i biljettpriset på lördagar.

Mer info på www.hamhelsinki.fi/sv och www.helsinginkaupunginmuseo.fi/sv.

NOVELLER OCH KAFFE

Novellkafé är hemtrevlig högläsning ur bra novellsamlingar jämte kaffe och pågår i bibliotek enligt följande schema: 27.9 Tölö, 4.10 Drumsö, 11.10 Munksnäs, 17.10 Richardsgatan, 25.10 Tölö, 1.11 Drumsö, 15.11 Munksnäs, 22.11 Tölö och 28.11 på Arbis. Alltid kl. 18–19.30.

MUSIK UR LYRIK

Emma Salokoski och gruppen Ilmieliekki Quartet har gett ut ett album som utgår från finlandssvensk lyrik av bland andra Edith Södergran, Elmer Diktonius och Birgitta Boucht. 30.10 kl. 19 ger de smakprov ur albumet i Malms kulturhus.

KYRKOR, SENATSTORGET

Med rubriken Kyrkorna mitt i staden, bjuder Arbis på en vandring som skildrar det andliga livet i 1800-talets Helsingfors genom Sankt Henrikskatedralen, Domkyrkan och Trefaldighetskyrkan. 29.9, start 12 från Sankt Henriks i Ulrikasborg.

HYLLNING TILL KVINNOPOP

Gruppen Ginger Sisters står för musikalisk underhållning kring pophistoriens kvinnliga stjärnor på Hurrikubi i Nordhuset 10.11.

NÄSTAN JUL IGEN

Två månader kvar till jul, men skriv upp det peruanska jultorget 24.11 i Nordhuset och Arbis klassiska julvaka då hela huset fylls av pyssel, sysself och julgröt, 30.11.

A thrilling new public space

Kaj Martin (left) and Asmo Jaaksi at Lasipalatsi Square.

"WE ARE a dynamic, open museum, and we reach out to young audiences," says Programme Director **Kaj Martin** of Amos Rex, the new Amos Anderson art museum that opened in and underneath Lasipalatsi on 30 August. According to its mission, Amos Rex sets course with reality-altering, immersive digital installations by teamLab of Japan, a technologically demanding exhibition that shows what the new museum can do.

Amos Rex wants to break down barriers between museum operations and the city. "The architecture supports the goal," says the museum's

architect **Asmo Jaaksi** of JKMM Architects. To make the museum stand out in the cityscape, he designed the structural dome ceilings of the underground galleries to bubble up into the Lasipalatsi Square above, creating a public space full of life. Jaaksi is excited with the success of the space: "People literally rushed to the mounds of the square."

Amos Rex will have three seasons with one or two exhibitions in each, ranging from contemporary art to 20th century modernism to ancient cultures. As an integral part of the museum, Bio Rex enriches the programme with cinema and happenings.

Abdullahi Ismail (left) and Susanna Halonen.

Young people helped into working life

THE MIGRANT Youth Helsinki project has developed a programme called Job'd, which helps young foreign-born people to enter the working life through new types of communal urban work. For example, **Susanna Halonen**, aged 16, has looked after children and kept company to elderly

people, and **Abdullahi Ismail**, aged 19, has worked with old war veterans.

Job'd is a good match with the everyday lives of young people. Migrant Youth Helsinki project manager **Irma Sippola** says that Job'd utilizes the power that exists in young people themselves.

Be active to integrate!

TURKISH political scientist **Halil Gürhanli** urges immigrants to be active. He advises immigrants to introduce themselves to people when they don't make a contact and to learn Finnish. "Finnish language skills are key to adapting to Finnish culture," he says. "I helped myself the

most by entering the discomfort zone and forcing myself to speak Finnish, learning more that way."

After ten years in Helsinki, Gürhanli feels quite Finnish, although he prefers to describe himself as a new-generation global citizen.

Read all these stories in their entirety and more: www.hel.fi/helsinki-info In English

Valtuustot sovinnon rakentajina

HISTORIAN TUTKIJAI Kati Katajisto tutkii teoksessaan *Sodasta sovintoon*, miten Helsingin kaupunginvaltuusto selvisi tehtävässään vuosina 1917–1921. Erityisesti Katajisto kiinnostaa, miten ristiriitoja ja ongelmia käsiteltiin vuoden 1918 sisällissodan jälkeen ja kuinka valtuusto instituutiona toimi sovinnon mahdollistumisen kannalta.

Kunnallisen äänioikeuden puuttuminen oli ollut yksi työväestön syvimpiä katkeruuden aiheita. Käytännössä vain varakkaat, veroja maksavat asukkaat saattoivat äänestää ja vaikuttaa kotikuntansa asioihin. Kun eduskunta viimein hyväksyi yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen perustuvat uudet

kunnallislait marraskuussa 1917, oli tilanteen kärjistymisen kannalta jo myöhäistä.

Lait olivat kuitenkin voimassa sisällissodan päättyessä. Jo samana vuonna järjestettiin monilla paikkakunnilla kunnallisvaalit. Helsingissä joulukuussa 1918 valittuun valtuustoon nousi uutena suuri ryhmä sosiaalidemokraatteja, joukossa **Väinö Tanner**, ja myös naisia, esimerkiksi **Miina Sillanpää**.

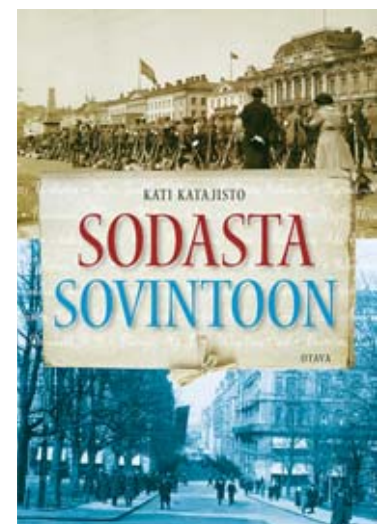
Valtuustoista muodostui paikallistalossa eri osapuolien välinen laillinen ja säädelty keskustelu- ja neuvotteluforum, tutkija toteaa. Puolueiden kannat olivat usein täysin vastakkaisia ja puheenvuorot tulikivenkatkaisia, mutta

arkiset päätösaasiat oli silti hoidettava. Ihmisten päivittäiseen selviytymiseen liittyvät tärkeimmät kysymykset ratkottiin pääosin kunnissa.

Näin sodan hävinnyt osapuoli tunnustettiin tasavertaiseksi yhteiskunnalliseksi toimijaksi. "Talvisodan yhtenäisyyden ihmettä" edelsikin demokraattisten poliittisten instituutioiden kautta käynnistynyt vaiheittainen luottamuksen ja sovinnon rakentuminen, Katajisto summaa.

Valtuustotyö oli ja on hidasta, sinnikästä, byrokraattistakin puurtamista. Näissä ominaisuuksissa piilee toisaalta myös paikallisdemokratian vahvuus.

RITA EKELUND

Kati Katajisto: *Sodasta sovintoon*. Otava 2018.

KUVA JOHNER / LEHTIKUVA

Hämärän ystävä

SYKSYN illat ovat hyvää aikaa lepakoitten tarkkailuun. Jos olet kiinnostunut näiden lentävien nisäkkäiden salustasta elämästä, kannattaa liikkeelle lähteä illanhämärissä auringonlaskun jälkeen – silloin lepakat ovat aktiivisimmillaan.

Helsingissä lepakoita esiintyy runsaasti, paljon enemmän kuin pohjoisessa Suomessa. Syynä tähän voivat olla pohjoisen yöttömät kesäyöt, jotka ovat lepakoille liian valoisia. Helsingissä elää viisi lajia: vesisiippa, pohjanlepako, viikisiippa, korvayökkö ja pikkulepako. Näistä vesisiippa on se, jonka ihminen luonnossa kulkiessaan todennäköisesti helpoimmin havaitsee.

VESISIIPPA lenteele suojaisilla rannoilla hieman vedenpinnan yläpuolella ja etsii vedenrajassa parveilevia hyönteisiä ruuakseen. Helteinen kesä olikin lepakolle suotuisa, koska hyönteisiä oli paljon. Lepakat viihtyvät parhaiten sisäsaaristossa sekä metsissä ja puistoissa, joissa on vettä. Helsingissä on monia hyviä lepakoalueita: monipuolisin on Seurasaaari, mutta lepakoita tapaa myös esimerkiksi Mätäjoella, Vantaanjoella, Kallahdenniemellä, Santahaminassa ja Villingissä.

Vesisiippa on pienikokoinen, noin 5 senttimetriä pitkä ja 15 grammaa

painava, hieman pientä lintua painavampi. Se on tottunut ihmiseen, eikä reagoi ihmisen tai koiran aiheuttamiin ääniin. Laji talvehtii Suomessa ja on talvihorroksessa loka-marraskuulta jopa puoli vuotta eteenpäin. Vesisiipat horrostavat muutaman lepakon ryhmissä joko kalliohalkeamissa tai kivi-koissa, mutta myös ihmisten muovamissa paikoissa, kuten kellareissa, kunnan pääsevät routarajan alapuolelle.

LAJI saattaa hyötyä ihmisen muokkaamasta luonnosta, sillä se löytää hyviä piilopaikkoja esimerkiksi pöllöiltä suojautumiseen ruopatuilta rannoilta, venesatamista ja silloista. Lepakolle voi rakentaa pöntön ja kiinnittää sen vaikka venevajan seinään. Toisin kuin linnuille lepakoille sisäänmenoaukko tehdään pöntön pohjaan. Ortta tai muuta tankoa lepako ei kaipaa, vaan se roikkuu kynsillään pöntön seinässä.

Joskus lepako voi eksyä lentoreitillään ja tulla sisään esimerkiksi parvekkeen avoimesta ovesta. Silloin kannattaa sulkea ovet muualle asuntoon ja peittää ikkuna verholla. Lepakkoa voi joutua hieman ohjaamaan ja auttamaan takaisin ulos. Siihen ei kuitenkaan pidä mennä koskemaan paljain käsin. Eläimen omat taudit eivät tar-

tu ihmiseen, mutta paljasta sormeja ei kannata työntää sen pienten mutta terävien hampaiden ulottuville. Suomalaisissa lepakoissa on tavattu raivotautia, joskin erittäin harvoin. Kaikki nisäkkäiden puremat on syytä hoidattaa terveyskeskuksessa.

Bongaa syksyisiä merkkejä

- Monet muuttolinnut, kuten pääskyt, kottaraiset, sorsat ja hanhet, kokoontuvat isoiksi parviksi ennen poislähtöään. Ruoikkoisilla merenlahdilla on paljon liikettä.
- Syksy tuo etelään sellaisiakin lintuja, joita ei täällä pesi. Pihlajanmarjojen sato on niukanpuoleinen, joten tilhiä voi odottaa Helsinkiin jo melko pian.
- Kuiva kesä oli vähäsieninen, mutta nyt on alkamassa ruokasienten satoa, joka saattaa jatkua myöhäänkin syksyyn. Myös puolukat ovat kypsiä, vaikkei niistä huippusatoja saadakaan.

Juttusarjassa esitellään Stadin kaupungistuvia eläimiä. Juttua varten on haastateltu ympäristötarkastaja Raimo Pakarista kaupunkiympäristön toimialalta.

Yhteystietoja

Yhteystietoja kaupungin keskeisiin asiakaspalveluihin.

• **Helsingin kaupungin neuvonta**, p. 09 310 11 111 ja chat: www.hel.fi/neuvontachat, ma-to klo 9–16, pe klo 9–15. Tietoa kaupungin palveluista.

• **Helsingin kaupunki, vaihde**, 09 310 1691, www.hel.fi. Henkilöt ja toimipaikat: numerot.hel.fi.

• **Terveysneuvonta**, 24 h/vrk, p. 09 310 10023, tietoa Helsingin terveyspalveluista ja sairauksien hoito-ohjeita.

• **Hammashoidon keskitetty ajanvaraus**, p. 09 310 51400, ma-to klo 7–17 ja pe klo 7–15. Kiireellisissä tapauksissa lisäksi ma-pe klo 14–21 ja la-su klo 8–21 numerosta 09 310 49999.

• **Kriisipäivystys**, 24 h/vrk, p. 09 310 44222, auttaa äkillisissä kriisitilanteissa, kuten läheisen kuoltua äkillisesti.

• **Sosiaalipäivystys**, 24 h/vrk, p. 020 696 006. Tekee kiireellisen sosiaaliryhmittöiden tarpeen arviointia. Virka-aikaan palvelut saa ensisijaisesti oman asuinalueen perhe- ja sosiaalipalveluista.

• **Seniори-info**, p. 09 3104 4556, arkisin klo 9–15, seniori.info@hel.fi antaa neuvontaa suomeksi ja ruotsiksi palveluista liittyen mm. asumiseen, asiointiin tai liikkumiseen. www.hel.fi/seniorit

• **Matkailuneuvonta**, p. 09 310 13300 päivittäin klo 9–15.30 (1.10. alkaen ma-la klo 9–15), päärautatieaseman toimipiste avoimena ma-pe klo 9–19, la-su klo 10–17, 1.10. alkaen ma-pe klo 9.30–17.30 ja la-su klo 10–16, helsinki. touristinfo@hel.fi.

• **HSL joukkoliikenne**, asiakaspalvelu, p. 09 476 64000 (ma-pe klo 7–19, la-su klo 9–17).

• **Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu**, p. 09 310 22 111, ma klo 8.15–17, ti-to klo 8.15–16 ja pe klo 10–15, katuja, viheralueita ja pysäköintiä koskevat asiat.

• **Talous- ja velkaneuvonta**, p. 09 310 43887 (ma-to klo 9–12).

Asukasilta Alppiharjussa 4.10.

ALPPIHARJUN ajankohtaisista asioista keskustellaan Pormestarin asukasillassa 4. lokakuuta Konepajan Brunossa (Aleksis Kiven katu 17A). Ilta alkaa kello 17.30 Alppiharjun pop-up-tapahtumalla, jossa pääsee vaihtamaan henkilökohtaisesti ajatuksia asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta vastaavien asiantuntijoiden kanssa sekä saa tietoa kaupungin toimialojen esittelypisteissä.

Kello 19 alkavan yhteisösuuden aikana voi kysyä asioista toimialojen johdolta ja pormestarilta. Tilaisuus päättyy kello 20.30. Tilaisuuden järjes-

tää Helsingin kaupunginkanslia Alppila Seuran, Hermanni-Vallila Seuran ja Konepaja-liikkeen kanssa.

Asukkaat voivat lähettää kysymyksiä ja ajatuksia jo etukäteen iltaa varten osoitteeseen kerrokantasi.hel.fi/asukasilta-alppiharju. Asiantuntijat ja päättäjät käyttävät saatua aineistoa asukasillan valmistautumisessa.

Asukasillat näkee suorana lähetyksenä ja myöhemmin tallenteena Helsingin-kanavalla (helsinkikanava.fi). Lisätietoa: Facebook-sivu Pormestarin asukasilta ja #pormestarinasukasilta

KUVA TITTA REUNANEN

Pormestarin edellinen asukasilta oli Myllypurossa helmikuussa.

Nautitaan kulttuurista

KUULAAT syyspäivät ovat otollisia huikean monipuolisesta Helsingin kulttuuritarjonnasta nautiskelemiseen. Joko kävit Amos Rexissä ja uudessa Caisassa? Pian pääsee kurkistamaan *Öljysäiliö 468* -valotaideteoksen sisään. Lokakuussa Kauppatori täyttyy Silakkamarkkinoista oheisohjelmineen. Lue lisää sivuilta 5 ja 23–25.

HELSINKI-INFON kannen kuvittanut **Kati Närhi** on helsinkiläinen kuvittaja ja sarjakuvapiirtäjä.

"Syksy on suosikkivuodenaikani. Kuvituksessa halusin näyttää täydellisen syyspäivän Helsingissä. Silloin ilma on kuulas, valo täyteläisen punertavaa ja kaupunki täynnä kiinnostavia tapahtumia, joita voi tutkia hyvän ystävän kanssa."